

Végzetek pályakövetéses vizsgálata 2010 ősz

Mintavételes kutatás Kutatási zárótanulmány

Készítette: Eruditio-Hungária Kft.

2010. november

TÁMOP 4.1.1. – Diplomás Pályakövető Rendszer projekt

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

TARTALOM

Végzettek pályakövetéses vizsgálata 2010 ősz	1
I. Kutatási összefoglaló	3
II. A kutatás módszertana	4
2.1. A kutatás keretei	4
2.2. A kutatás módszere.....	5
2.3. Az adatfeldolgozás elvei.....	6
2.4. Alapmegoszlások.....	7
III. A végzettek szociodemográfiai háttere	10
3.1. A MÜTF hallgatóinak társadalmi rekrutációja.....	10
3.2. A földrajzi mobilitás mintái.....	14
IV. Munkaerő-piaci helyzetkép	16
4.1. Kilépés a munkaerőpiacra	16
4.2. A végzettek munkaerő-piaci helyzete.....	23
V. Az intézmény- és szakválasztás motivációi	35
5.1. Intézményválasztási motivációk.....	35
5.2. Szakválasztási motivációk.....	39
VI. Tanulmányok és tanulmányi tervek	42
VII. Kapcsolattartás, alumni	45
7.1. A kapcsolatépítés vállalati formái	46
7.2. A kapcsolatépítés egyéni formái.....	49

KUTATÁSI ÖSSZEFOGLALÓ

A Modern Üzleti Tudományok Főiskolájának végzettekre kiterjedő pályakövetési adatfelvételére 2010 őszén került sor, mintavételes kutatás keretében. A vizsgálat módszere a 2007-ben, 2008-ban és 2009-ben végzettek (abszolutóriumot szerzettek) teljes körére reprezentatív mintán alapuló telefonos lekérdezés. A minta alapsokasághoz viszonyított nagysága megközelítőleg húsz százalékos, a minta alapján létrejött kutatási adatbázis a végzés éve, a képzés székhelye és tagozata tekintetében reprezentatív.

A végzettek regionális megoszlásának vizsgálata során a képzési helyszín és a lakóhely összevetése a tatabányai körzet megtartó hatása mellett Budapest diplomásokat koncentráló szerepére is rámutat.

A munkaerő-piaci kilépés a MÜTF végzettjei esetében 90 százalék körüli. A kilépésre vonatkozó kutatási eredmények a felsőfokú tanulmányok és a munka világa közötti átmenet folyamatosságát példázzák, a diploma megszerzésekor a végzettek 44 százaléka már foglalkoztatott volt, tehát a munkaerőpiacon is tevékenyen részt vett. Ez különösen jellemzi a levelező tagozaton végzett hallgatókat. A kilépett végzettek nagy arányban, 16 százaléknyan gyakorlati helyükön tudták folytatni a munkát a végzettség megszerzése után is. Az első állás keresésével töltött átlagos időtartam a MÜTF végzettjei körében 4 hónap. Úgy tűnik, a legfrissebb évfolyam találta meg leglassabban helyét a munkaerőpiacon. A képzés székhelye alapján vizsgálva a tatabányai székhelyen végzettek lassabb betagozódása látszik. Szakos bontásban kereskedelem és marketing diplomával a leggyorsabb az elhelyezkedés.

A három leggyakoribb munkaerő-piaci becsatornázási forma (álláshirdetés, szakmai gyakorlat, ismerősi ajánlás) közül az ismerősök szerepe a Budapesten végzettek körében mutatkozik jelentősebbnek. A gyakornoki program némiképp jobban működőnek tűnik Tatabánya körzetében. A fő különbség mégis a munkakeresés formális csatornája, az álláshirdetés terén mutatkozik: a tatabányai képzés esetében jóval markánsabb szerepet játszik, szemben a budapesti végzettségűek erősebb informális támogatottságával, nagyobb kapcsolati tőkéjével.

A végzettek túlnyomó többsége, mintegy 80 százaléka főállásban dolgozik, körülbelül 5 százalékuk pedig vállalkozóként. A munkanélküliek aránya 9 százalékos.

A munkaerőpiacra kilépettek körében mért havi nettó jövedelem 178 ezer forint. Az átlagos bérek a végzés évétől távolodva növekednek. A budapesti végzettségűek bérelőnye mérhető, de csekély, körülbelül 5 ezer forint. Szakos bontásban a nemzetközi gazdálkodás

szak egykori hallgatói számoltak be lényegesen magasabb átlagfizetésekről. A férfiak munkaerő-piaci bérelőnye kiugróan magas, 50 ezer forint körüli.

A MÜTF választásában a legfontosabb szempontnak a szakkínálat mutatkozott. Ezt követi a preferenciák között az intézmény célzott választása, illetve a bekerülés nagy esélyének mérlegelése. A személyes hatások, mint az ismerősök vagy a család ajánlása keveset nyomnak a latban. A szakválasztási motivációk elemzése azt mutatja, hogy bár a jelentkezők dominánsan a szakmai érdeklődésük alapján választanak képzést, majdnem ugyanennyire fontos motiváció önmagában a diploma, a felsőfokú végzettség megszerzése is. A jövedelem, a magas társadalmi presztízs és az egzisztenciális biztonság elérése is erősen dominálják a szakválasztást a MÜTF hallgatóinak körében. Itt is kevésbé fontos ugyanakkor a személyes példák, elvárások ereje.

Az öregdiák rendszerben rejlő lehetőségek a céges kapcsolatépítés viszonylatában mindenekelőtt a gyakornoki rendszer kiépítésére koncentrálnak. A végzetek szintjén az alumni rendszer kiépítésének fő bázisát egyfelől a pozitív érzelmi viszonyulás, másfelől a lehetséges együttműködési formák kapcsán mutatkozó pozitív visszajelzések adják.

A KUTATÁS MÓDSZERTANA

A KUTATÁS KERETEI

A Modern Üzleti Tudományok Főiskolájának végzettekre kiterjedő pályakövetési adatfelvételére 2010 őszén, mintavételes kutatás során, a TÁMOP 4.1.1. Diplomás Pályakövetési Rendszer projekt keretében került sor. A vizsgálat módszere a 2007-ben, 2008-ban és 2009-ben végzetek (abszolutóriumot szereztek) teljes körére reprezentatív mintán alapuló telefonos lekérdezés. Az alapsokaság nagysága 1046 fő, a minta nagysága 200 fő, a megkérdezettek aránya tehát megközelítőleg húsz százalékos. A minta alapján létrejött kutatási adatbázis a végzés éve, a képzés székhelye és tagozata tekintetében reprezentatív az alapsokaságra.

A kutatás előzményeként a Diplomás Pályakövetési Rendszer program keretében 2010 tavaszán az intézményben lezajlott már a 2007-ben és 2009-ben végzetek teljes körét megcélzó online kérdőíves kutatás. Ez a vizsgálat az őszi mintavételes kutatáshoz hasonló adatköröket célzott meg, válaszadási rátája megközelítőleg 30 százalékos volt. Az eredményeket tartalmazó súlyozott adatbázis összesen 150 végzett adatait tartalmazta, melyek a súlyozási eljárás után szak és képzési tagozat tekintetében reprezentatívak voltak az alapsokaságra.

Az online (önkitöltős) tavaszi felmérés és az őszi (mintavételes) kutatás eredményeinek összevetéséből jóval pontosabb kép rajzolható meg a végzettek véleményéről, elhelyezkedéséről. A két kutatás eredményeinek összevetése az évente lefolytatandó online vizsgálat kimenetének validálása szempontjából is fontos.

A KUTATÁS MÓDSZERE

A 2010 novemberében folytatott vizsgálat módszere mintavételen alapuló telefonos kérdőíves kutatás. A kérdőív tartalmának kialakítása során az intézményi igényekre alapozva egy olyan, körülbelül 15 perces kérdőívet dolgoztunk ki, amely egyrészt lehetővé teszi a tavaszi online adatfelvételek eredményeinek kontrollját, másrészt olyan speciális témákra fókuszál, amelyek teljes körű lekérdezéssel nem hozzáférhetőek.

A kutatás alapsokaságát a 2007, 2008, 2009-es években a MÜTF-ön abszolutóriumot szerettek teljes köre alkotta. A mintavétel az 1046 fős alapsokaságból az alábbi paraméterek alapján zajlott:

- (1) végzettség éve: 2007/2008/2009
- (2) tagozat: nappali/levelező
- (3) intézményi székhely: Tatabánya/Budapest

A minta nagysága 200 fő, amely az alapsokaság mintegy 20 százalékát fedi le. A minta a fentiek alapján a végzettség éve, tagozat és székhely szerint reprezentatív az alapsokaságra nézve. A minta megfelelő illeszkedése következtében az adatbázis súlyozása nem volt indokolt.

Az adatfelvétel telefonos lekérdezéssel zajlott, az intézmény által rendelkezésre bocsátott címlisták alapján. Az adatrögzítés az adatfelvétellel párhuzamosan, elektronikus rögzítő program segítségével zajlott. A kutatási adatbázis illeszkedése az alapsokasághoz az alábbi paraméterekkel jellemezhető:

<i>Végzés éve</i>	Budapest		Tatabánya		<i>Összesen</i>
	levelező	nappali	levelező	nappali	
2007	54	27	80	151	312
2008	62	68	78	152	360
2009	60	95	73	146	374
Összesen	176	190	231	449	1 046

1. táblázat. Az alapsokaság megoszlása (esetszám)

<i>Végzés éve</i>	Budapest		Tatabánya		<i>Összesen</i>
	levelező	nappali	levelező	nappali	
2007	5	2,6	7,7	14,4	29,7
2008	5,9	6,5	7,5	14,5	34,4
2009	5,8	9,1	7	14	35,9
Összesen	16,7	18,2	22,2	42,9	100

2. táblázat. Az alapsokaság megoszlása (százalék)

<i>Végzés éve</i>	Budapest		Tatabánya		<i>Összesen</i>
	levelező	nappali	levelező	nappali	
2007	8	5	16	30	59
2008	12	12	15	30	69
2009	12	18	14	28	72
Összesen	32	35	45	88	200

3. táblázat. A minta megoszlása (esetszám)

<i>Végzés éve</i>	Budapest		Tatabánya		<i>Összesen</i>
	levelező	nappali	levelező	nappali	
2007	4	2,5	8	15	29,5
2008	6	6	7,5	15	34,5
2009	6	9	7	14	36
Összesen	16	17,5	22,5	44	100

4. táblázat. A minta megoszlása (százalék)

AZ ADATFELDOLGOZÁS ELVEI

A százalékok kiszámításához irányadó teljes elemszámot az ábrák alján tüntetjük fel. A feldolgozott adatok körét az ábra címében közöljük.

A nyitott kérdésekre érkezett válaszokat kategorizálva, majd ABC sorba rendezve mutatjuk be, a válaszokban csak az egyértelmű helyesírási, stilisztikai hibákat javítjuk. Az irreleváns válaszokat nem tüntetjük fel.

A háttérváltozók tekintetében az alapvető mintaképző változókra koncentrálnak, kiegészítve a szakok, illetve olykor a nemek közötti különbségekkel. A háttérváltozók közé ennek megfelelően a képzés helyszíne, tagozata, szakja, a végzettség éve, valamint a megkérdezett neme tartozik.

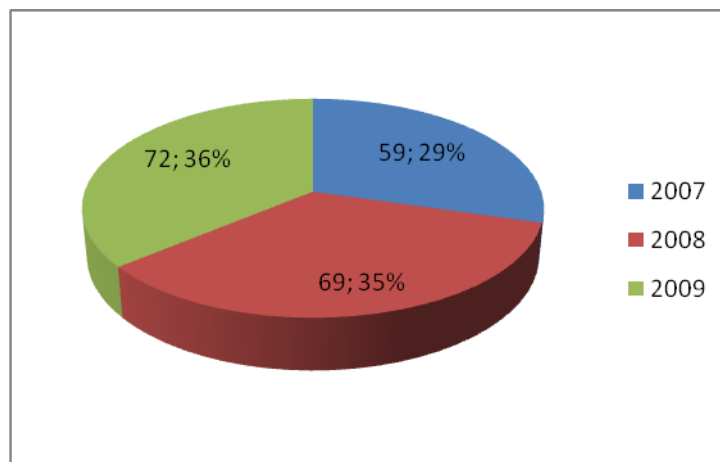
A mintavételes kutatás eredményeit – ahol arra lehetőség nyílt – összevetettük a tavaszi online kutatás adataival. Az erre vonatkozó megállapításokat témánként összegezve közöljük.

A háttérváltozók szerepét kiemelten vizsgáltuk az intézmény- és szakválasztási motivációk, illetve a munkaerő-piaci sikeresség kapcsán. A talált összefüggésekre akkor térünk ki részletesen is, ha a magyarázó változó és a vizsgált szempont összefüggése 0,05-ös kritériumszint mellett szignifikánsnak mutatkozik. Ez egyben azt is jelenti, hogy az elemzés során kiemelt összefüggések megfelelnek e kritériumnak – erre külön nem hivatkozunk minden esetben.

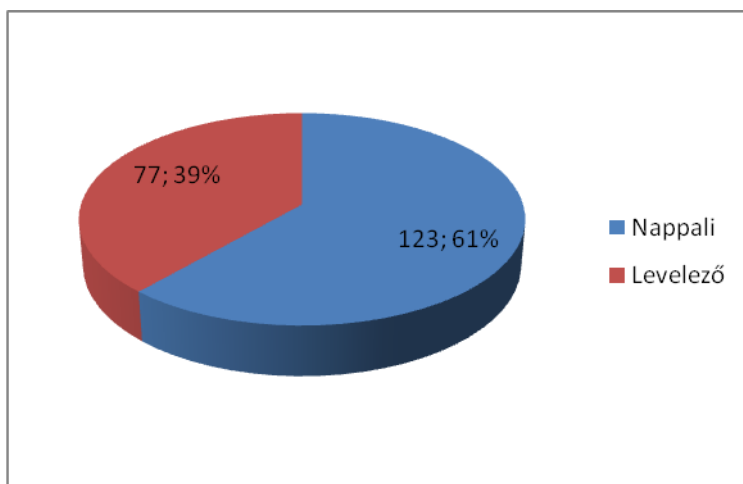
ALAPMEGOSZLÁSOK

A mintaképző változók tekintetében a kutatási eredmények – a reprezentativitás kritériumának megfelelően – jól tükrözik az alapsokaság összetételét. Eszerint a MÜTF-ön az elmúlt három évben növekedett a végzetek – abszolutóriumot szerzettek – létszáma. A végzetek 61 százaléka nappali tagozaton szerzett diplomát.

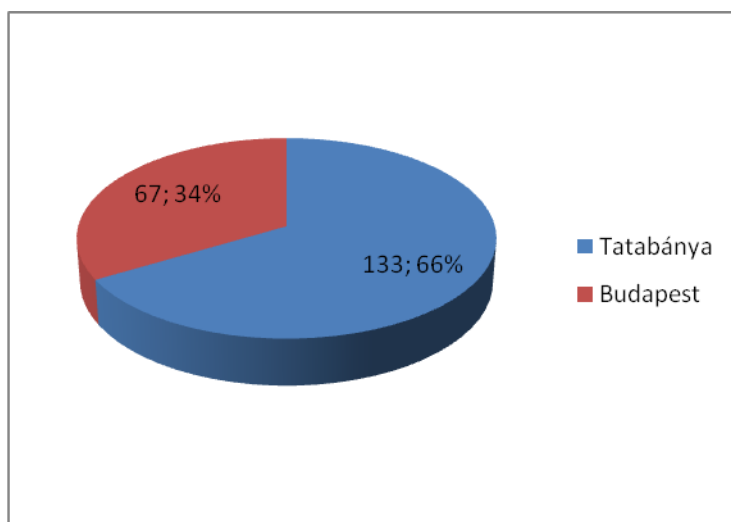
A MÜTF két székhelye, Tatabánya és Budapest közül az előbbi a hallgatók nagyobb hányadát, mintegy kétharmadát fogadja.

1. ábra. A válaszadók megoszlása a végzettség éve szerint. N=200.

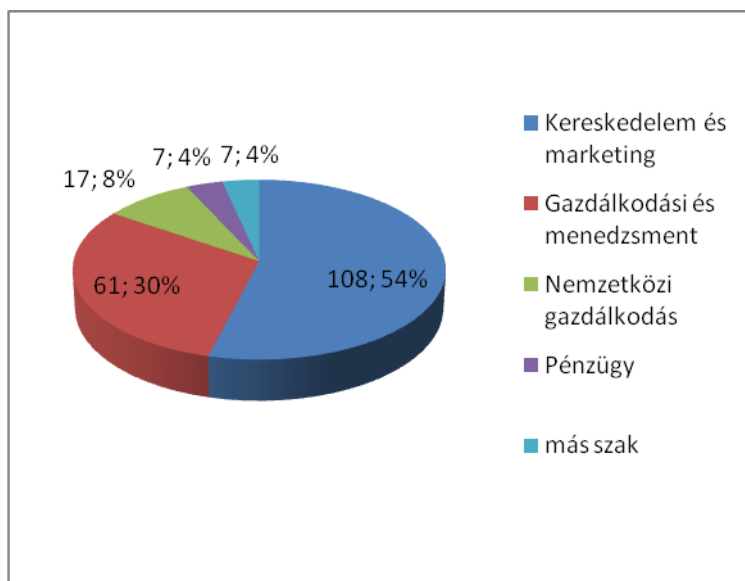

2. ábra. A válaszadók megoszlása tagozat szerint. N=200.

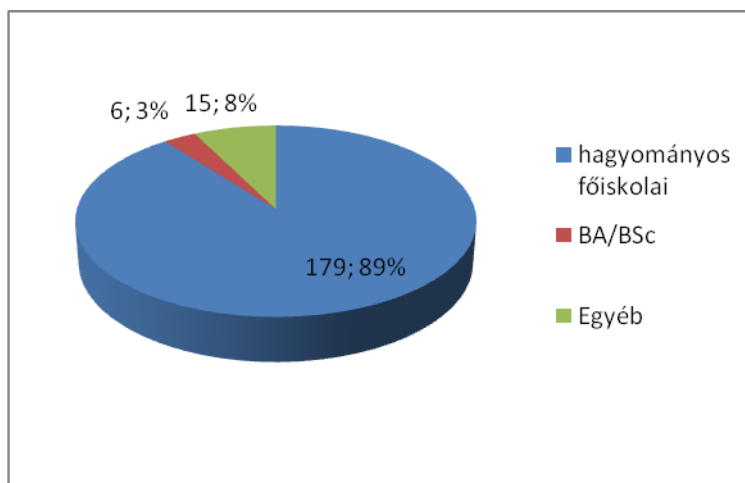
3. ábra. A válaszadók megoszlása a képzés székelye szerint. N=200.

A mintába került végzetek alapvetően három szakon szereztek végzettséget az elmúlt három évben: 54 százalékuk kereskedelem és marketing szakon szerzett diplomát; a gazdálkodási és menedzsment képzés a végzetek 30 százalékát fedi le; míg nemzetközi gazdálkodás szakos végzettségről a diplomát szerzetek 8 százaléka számolt be. Az egyéb képzések kapcsán a válaszadók közül többen említették külön is a pénzügy, valamint a kulturális menedzser, piackutatás, intézményi kommunikátor szakokat. Az adatelemzés kapcsán háttérváltozóként a három legnagyobb létszámú szakot vonjuk be a vizsgálatba.

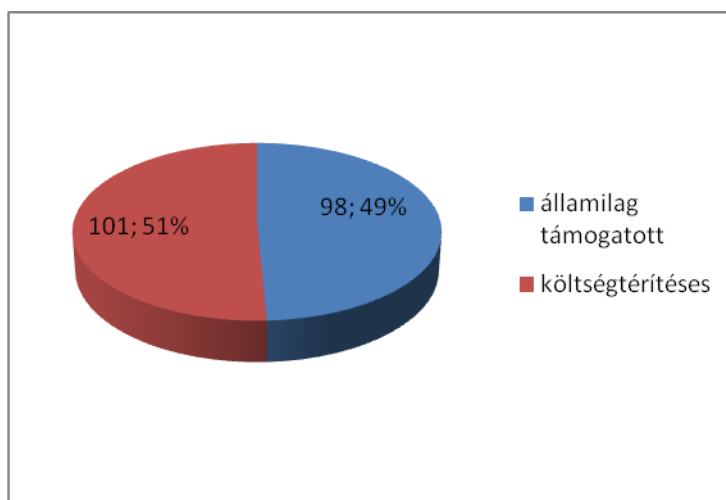
4. ábra. A válaszadók megoszlása szakok szerint. N=200.

A képzési formát tekintve az elmúlt három év végzettjei között a hagyományos főiskolai végzettséggel rendelkezők jelentős, 89 százalékos súlya nem teszi lehetővé, hogy a képzési formák munkaerő-piaci eredményessége közötti eltéréseket megragadjuk. Várhatóan ez a későbbi évek kutatásainak fontos témája lehet, amikor nagyobb számban jönnek ki az intézményből az új típusú képzési rendszer végzett évfolyamai.

5. ábra. A válaszadók megoszlása képzési forma szerint. N=200.

Finanszírozási forma tekintetében a 2007–2009 években diplomázók kiegyensúlyozott arányt mutatnak. Ez a szempont fontos háttérváltozó lehet, ám megoszlása erős párhuzamban áll a képzési tagozat alakulásával (a levelezősök között túlnyomó a költségtérítéses képzések aránya).

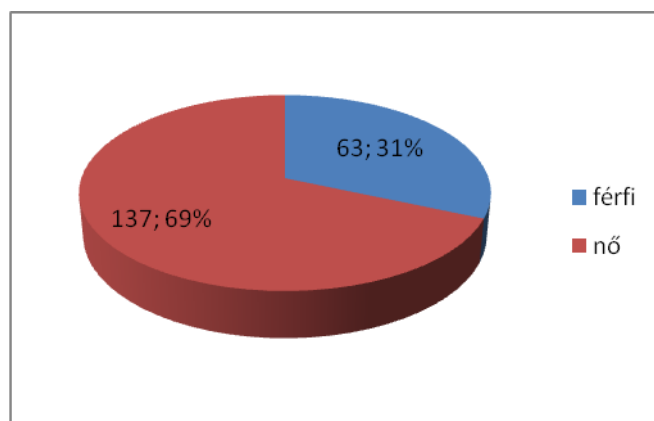
6. ábra. A válaszadók megoszlása finanszírozási forma szerint. N=200.

A VÉGZETTEK SZOCIODEMOGRÁFIAI HÁTTERE

A MÜTF mint vidéki székhelyű főiskola esetében fontos lehet azon rekrutációs kör behatárolása, amelyben az intézmény választása felülreprezentált.

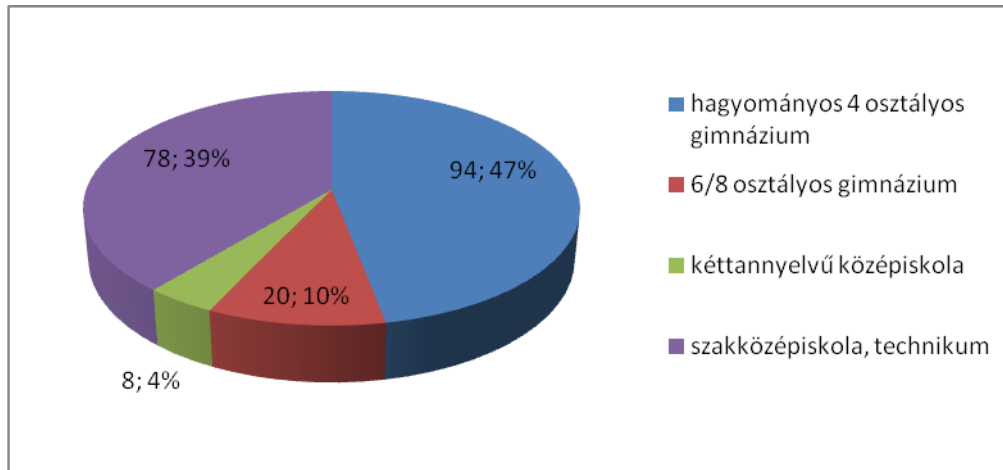
A MÜTF HALLGATÓINAK TÁRSADALMI REKRUTÁCIÓJA

A szociodemográfiai háttér elemzése során nemi megoszlás szempontjából azt látjuk – s ezt a tavaszi vizsgálat eredményei is megerősítik –, hogy az intézmény képzéseit kétharmad arányban nők választják. A későbbiekben részletesen közlünk majd adatokat a női és férfi végzettek munkaerő-piaci beválásának, elégedettségének különbségeiről.

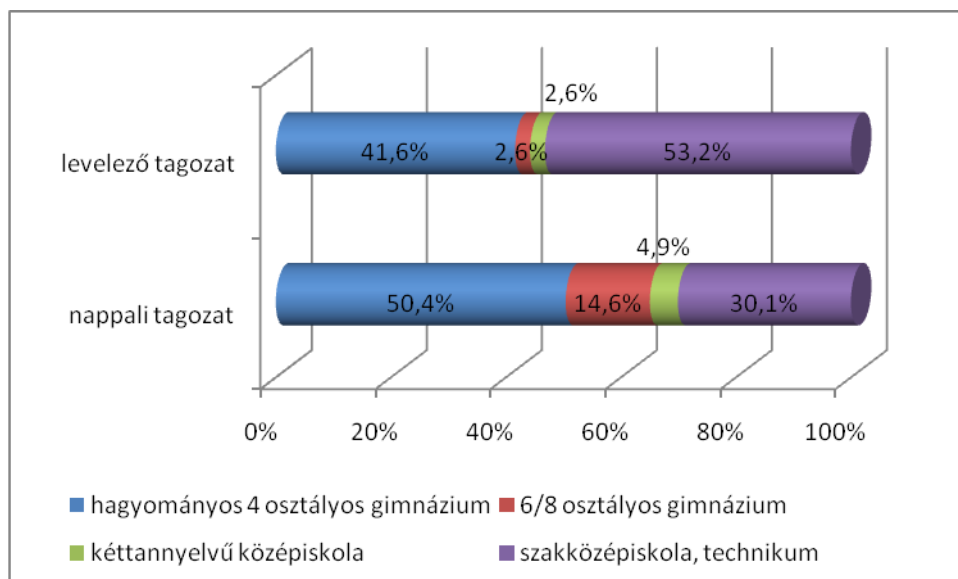
7. ábra. Nemek szerinti megoszlás. N=200.

Az adatok szerint szakközépiskolai háttérrel a végzettek 39 százaléka rendelkezik, 47 százalékuk pedig gimnáziumban szerzett érettségit. A „rendszer váltó”, elitképzési tendenciákkal jellemezhető 6–8 osztályos, kéttannyelvű középiskolák részesedése igen alacsony, alig 14 százalékos.

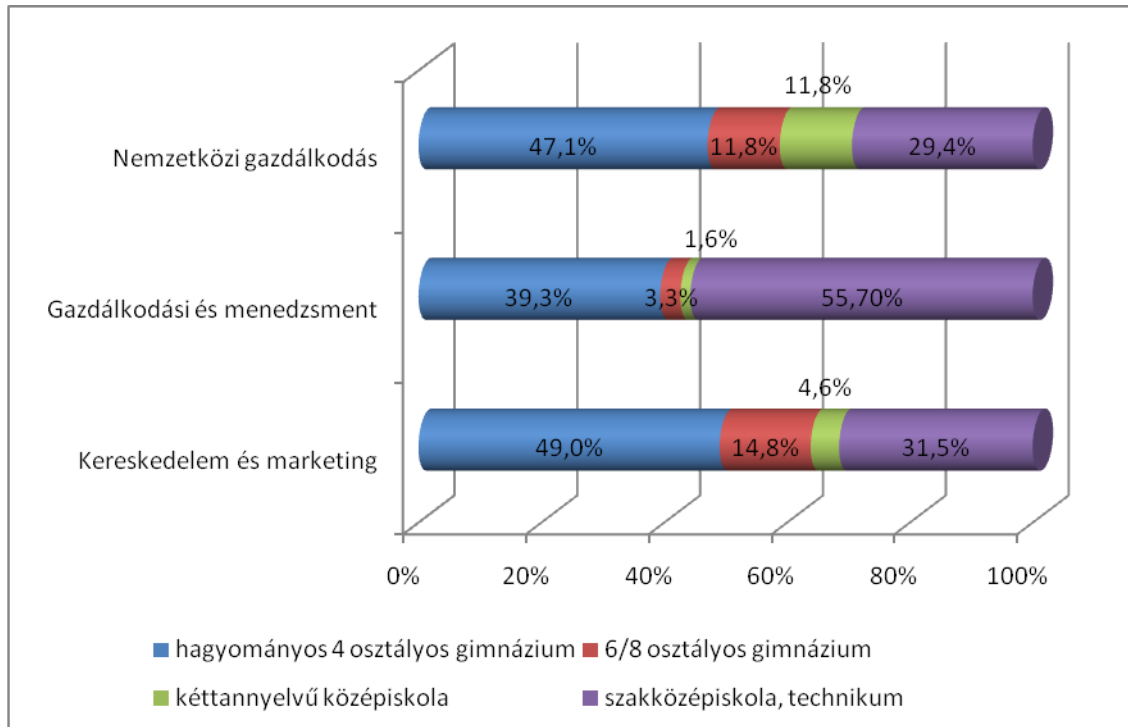
8. ábra. A végzettek középiskolai háttére. N=200.

A középiskolai háttér presztízs szempontú megközelítésében a levelező tagozaton végzettek alacsonyabb státuszát találjuk. Körükben nagyobb a szakközépiskolai végzettség aránya, részben a hagyományos négyosztályos, részben a magas presztízsű gimnáziumi érettségi rovására.

9. ábra. A középiskola típusának megoszlása képzési tagozat szerint. N=200.

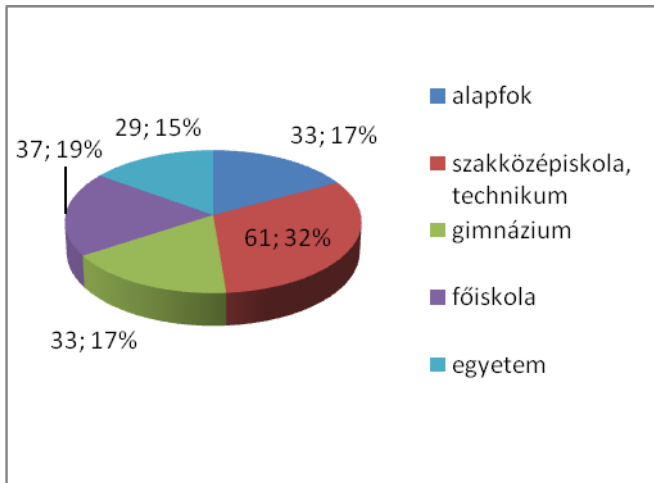
Amennyiben a szakok között a középiskolai háttér alapján egyfajta presztízs-sorrend felállítására törekszünk, egyértelmű a gazdálkodási és menedzsment képzések hátránya. Itt a legmagasabb a szakközépiskolai végzettségűek aránya, míg a magasabb presztízsű (6–8 osztályos, kéttannyelvű) gimnáziumokból erre a szakra érkezett a legkevesebb hallgató.

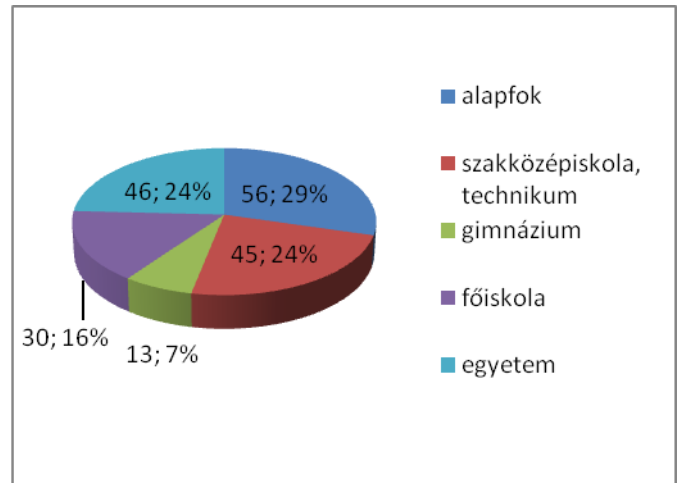
10. ábra. A középiskola típusának megoszlása szakok szerint. N=186.

A középiskolai háttértől eltérően, a társadalmi háttér tekintetében nem rajzolhatók ki éles különbségek a különböző tagozatok vagy szakok végzettjei között.

A vizsgált három évben diplomát szerzettek szülei esetében a középfokú végzettségen belül a szakközépiskola dominál. Az apák között mindkét szélső pólus, az alapfokú és az egyetemi végzettség aránya is erősebb, mint az anyák körében – ez egyébként általánosan jellemző tendencia. Felsőfokú végzettségű apával a végzettek 40 százaléka, egyetemet, vagy főiskolát végzett anyával 34 százaléka rendelkezik.

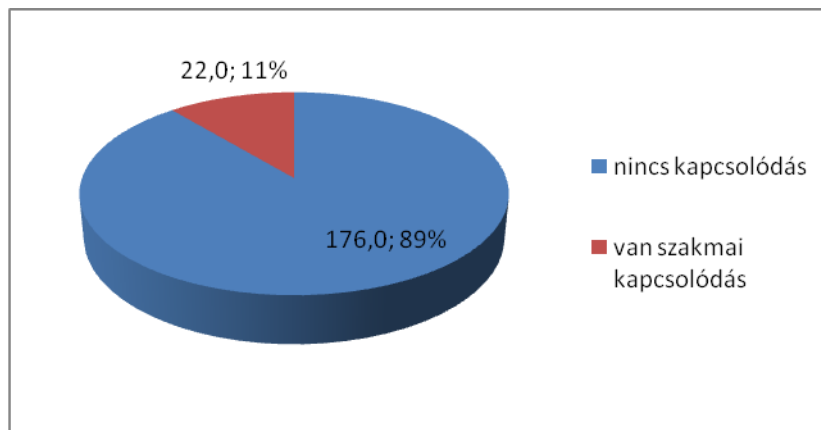

11. ábra. A végzettek megoszlása az anya iskolai végzettsége szerint. N=193.

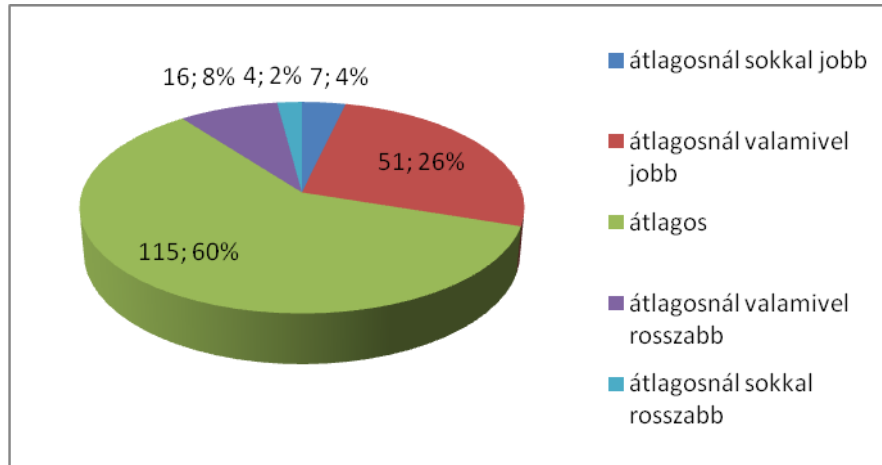
12. ábra. A végzettek megoszlása az apa iskolai végzettsége szerint. N=190.

A főiskola által nyújtott gazdaságtudományi jellegű, modern képzésekből fakadóan igen alacsony, mindössze egytizednyi azon végzettek aránya, akik számára a MÜTF-ön megszerzett szakmájuk családi szakmai előzményekhez illeszkedik. Ilyen értelemben a végzettek többsége szakképzettségét tekintve „első generációs” gazdaságtudományi szakemberként lép ki a munkaerőpiacra.

13. ábra. A végzettség családi szakmai kapcsolódása (szülői, nagyszülői kör). N=198.

A MÜTF-ön végzettek többsége a társadalom középrétegeiből kerül ki. Ezt az eredményt támasztják alá a szülői képzettségi háttérre vonatkozó adatok mellett azok a szubjektív megítélésen alapuló adatok is, amelyek a kibocsájtó család anyagi helyzetére vonatkoznak. A végzettek 60 százaléka átlagosnak ítéli meg gyermekkori családjának anyagi viszonyait. Szubjektíve „hátrányos” anyagi helyzet egytizedüket jellemzi.

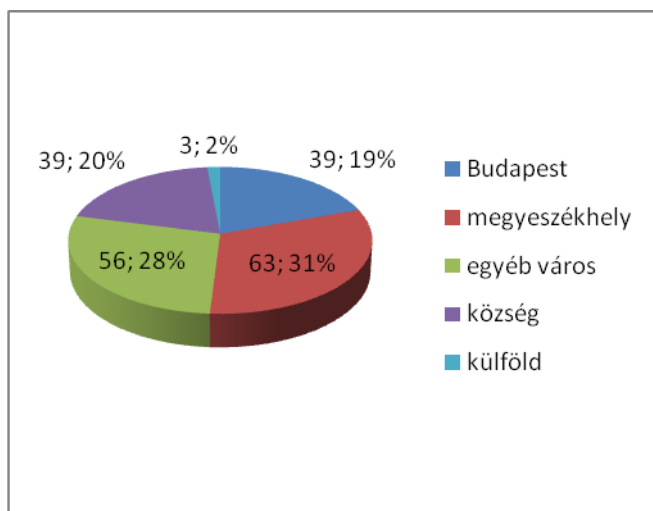

14. ábra. A család anyagi helyzete a végzett 14 éves korában. N=193.

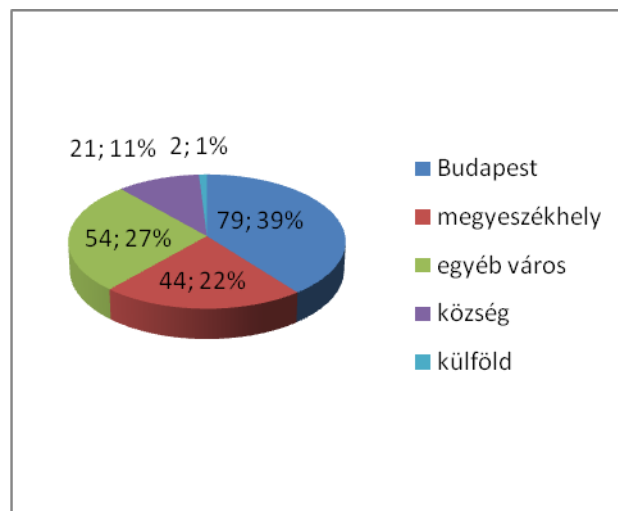
A FÖLDRAJZI MOBILITÁS MINTÁI

A MÜTF esetében a két képzési székhely, Tatabánya és Budapest indokolja, hogy az intézmény vonzáskörzetét és kibocsátási körzetét részletesebben is elemezzük. A vizsgált végzetek közül 19 százaléknyi a budapesti származásúak aránya, azoké, akik 18 éves korukban, felsőfokú tanulmányaik megkezdése előtt a fővárosban éltek. A kistéleplésekről származók aránya ezzel azonos mértékű. A végzetek egyharmada megyeszékhelyeken élt a felsőoktatásba való belépés előtt.

A diplomázás után ehhez képest már a végzetek 40 százalékát találjuk a fővárosban, különösen a kistélepléseken élők aránya csökkent mintegy a felére. Úgy tűnik, a felsőoktatási tanulmányok és a diplomaszerezés a MÜTF végzettjeinek körében is (összhangban az országos tendenciákkal) egy felfelé irányuló földrajzi mobilitást indított el.

15. ábra. A 18 éves kori állandó lakóhely településtípusa. N=200.

16. ábra. A jelenlegi állandó lakóhely településtípusa. N=200.

A MÜTF esetében a tatabányai helyszín miatt a Komárom-Esztergom megyei származási és jelenlegi lakóhely megoszlását külön is vizsgáltuk. A gyermekkori állandó lakhelyet tekintve a végzettek 18 százaléka származik e megyéből. A kibocsátó települések között Tatabánya van túlsúlyban.

A végzettség utáni állandó lakóhely tekintetében Komárom-Esztergom megye megőrizte 18 százalék körüli részesedését, azzal az eltéréssel, hogy a végzettek nagyobb arányban találhatóak a megye nagyobb városaiban (Tatabányán, Tatán).

Ezek alapján úgy tűnik, hogy a felsőfokú végzettséghez általánosan kötődő hierarchikus földrajzi mobilitási tendenciák ellenére a tatabányai képzési helyszín és vonzáskörzete jelentős megtartó erővel bír.

Gyermekkori lakóhely	Jelenlegi lakóhely
Tatabánya (17 említés)	Tatabánya (22 említés)
Vértesszőlős (4 említés)	Tata (5 említés)
Tata (3 említés)	Vértesszőlős (2 említés)
Oroszlány (2 említés)	Áfár
Esztergom (2 említés)	Dorog
Áfár	Dömös
Bajna	Esztergom
Dömös	Komárom
Pokod	Nyergesújfalu
Szárliiget	Oroszlány
Nyergesújfalu	Süttő
Tarján	

5. táblázat. A Komárom-Esztergom megyei települések a válaszadók gyermekkori és jelenlegi állandó lakhelye szerint

A képzési helyszín és a lakóhely összevetése a tatabányai körzet megtartó hatása mellett Budapest diplomásokat koncentráló szerepére is rámutat. A Tatabányán végzetek egynegyede származik Komárom-Esztergom megyéből, az itt végzetek közül is ugyanilyen arányban élnek a megyében. Ezzel szemben a Budapesten végzetek fele származik Budapestről, illetve Pest megyéből, ám diplomázás után az itt végzetek háromnegyedét találjuk a fővárosban vagy Pest megyében.

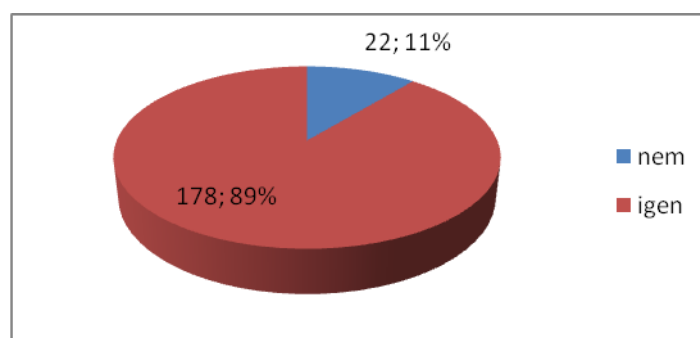
MUNKAERŐ-PIACI HELYZETKÉP

A diplomás pályakövetés nyilvánvalóan legfontosabb hozadéka az intézmény frissdiplomásainak munkaerő-piaci bevalóságáról megalkotható kép. E szempontból külön érdemes vizsgálni a helykeresés sikerességét, tehát a munkaerő-piaci kilépés jellemzőit, valamint a végzettség után 1–3 évvel stabilizálódni látszó aktuális foglalkoztatási pozíciót.

KILÉPÉS A MUNKAERŐPIACRA

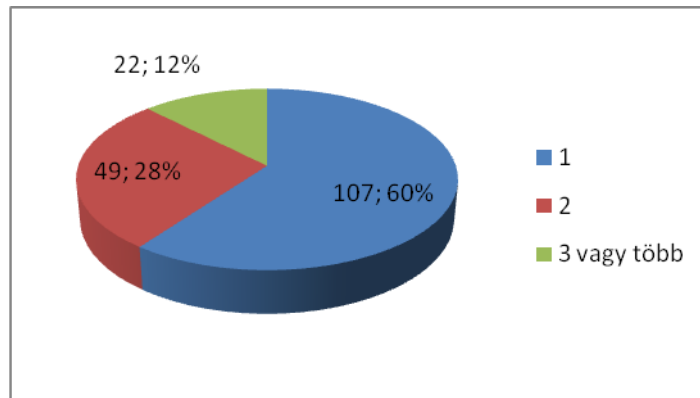
A munkaerő-piaci kilépéssel, a felsőoktatás és a foglalkoztatás közötti átmenet feltárásával egyrészt azért érdemes foglalkoznunk, mert a végzetek egy része számára ez az átmenet nem hirtelen váltásként, hanem a tanulás és munka folytonosságaként van jelen. Másfelől azért is fontos az átmenet kérdésköre, mert ez is egyfajta foglalkoztatási sikerességet jelöl: mennyire gördülékeny a frissdiplomások betagozódása? Milyen hamar és milyen eszközök alkalmazásával találják meg helyüket a munka világában?

A munkaerő-piaci kilépés kapcsán először is azt érdemes vizsgálnunk, hogy milyen arányú ez a kilépés. A MÜTF-ön az elmúlt három évben végzetek 90 százaléka nyilatkozott úgy, hogy diplomázása után (vagy már korábban is) belépett a munka világába, legalább egy alkalommal vállalt állandó munkát. A tavaszi online kutatás hasonló mértékűnek, 85 százalékosnak mérte a munkaerőpiacra kilépők arányát.

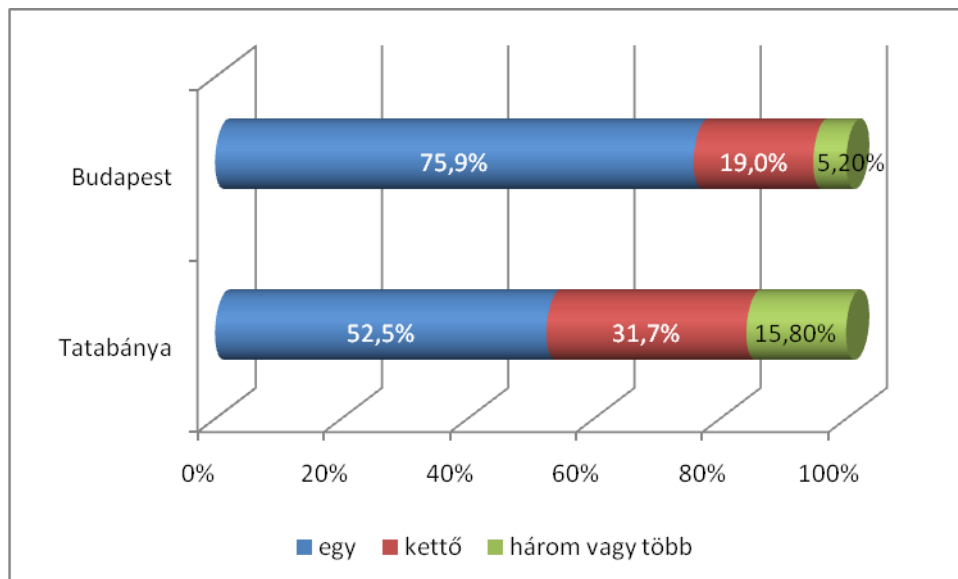
17. ábra. Volt-e állandó munkahelye a végzettség megszerzése óta? N=200.

A kilépők többsége a végzés óta eltelt 1–3 évben nem váltott munkát, egyharmaduk jelenleg is végzés utáni első, vagy végzés alatti munkahelyén dolgozik. Három vagy több munkahelyről csak minden tizedik végzett számolt be. A tavaszi online adatfelvételben, ahol a 2007 és 2009-es évek végzettjeit vizsgálták, ennél is nagyobb arányú, a diplomások háromnegyedét érintő volt a munkahelyváltás elmaradása.

18. ábra. Állandó munkahelyek száma. Munkaerőpiacra kilépők körében. N=178.

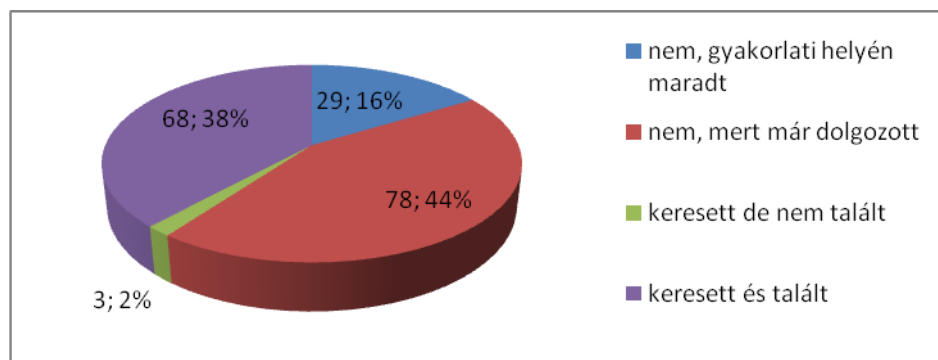
A frissdiplomások alacsonyabb munkaerő-piaci mozgékonyasága különösen a budapesti képzési helyszín végzettjeit jellemzi. A Tatabányához kötődő végzettek nagyobb arányban – 50 százalékban – váltanak munkahelyet, körükben ez az átmeneti, betagozódási időszak mozgalmassabb, aktívabb. A Budapesten végzettek háromnegyede első munkahelyén dolgozik.

19. ábra. Állandó munkahelyek száma a munkaerőpiacra kilépők körében, a képzés helyszíne szerint. N=178.

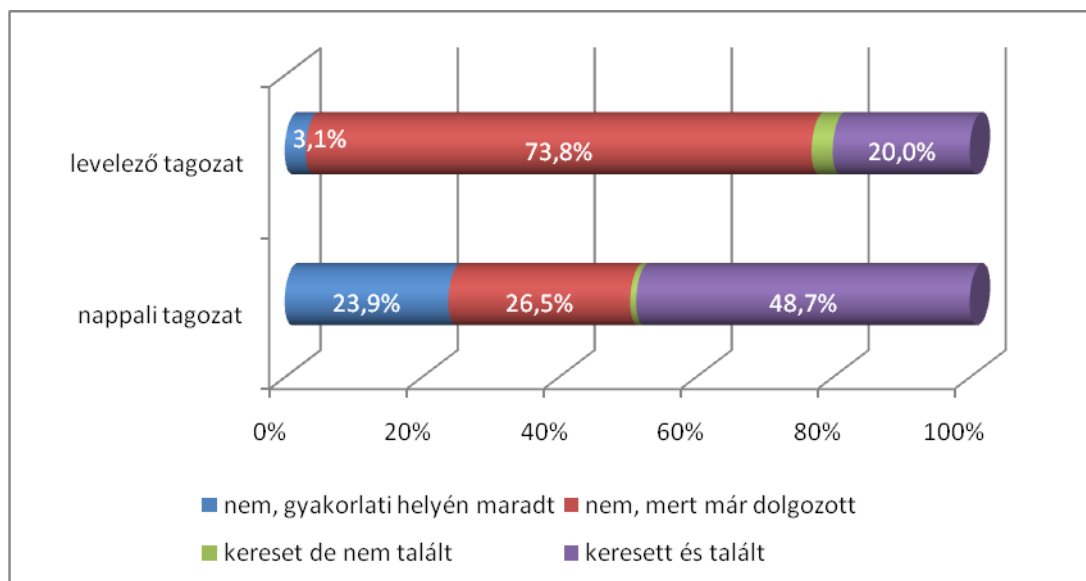
Azt az általános tendenciát, amely szerint a felsőfokú tanulmányok és a munka világa számos szállal kötődik össze, jól érzékeltetik a munkaerőpiacra kilépett végzettek jellemzői: a diploma megszerzésekor ugyanis 44 százalékuk már foglalkoztatott volt, tehát a munkaerőpiacon is tevékenyen részt vett. A kilépett végzettek nagy arányban, 16 százaléknyan gyakorlati helyükön tudták folytatni a munkát a végzettség megszerzése után is, ami a felsőoktatás és munka világa közt egyfajta folytonosságot jelent. A tavaszi online felmérés során a gyakorlati hely szerepének jóval erősebb hatását mérték – abban a kutatásban 35 százalékosnak mutatkozott a végzettség után is gyakornoki helyen maradó hallgatók aránya a munkaerőpiacra kilépők körében. A gyakornoki programok jelentőségéről a későbbiekben részletesen szót ejtünk majd.

Összességében a végzettek 38 százaléka esetében mondhatjuk azt, hogy a diplomaszerezés éles választóvonalaként funkcionált: ők azok, akik abszolutóriumuk után kezdtek el munkát keresni.

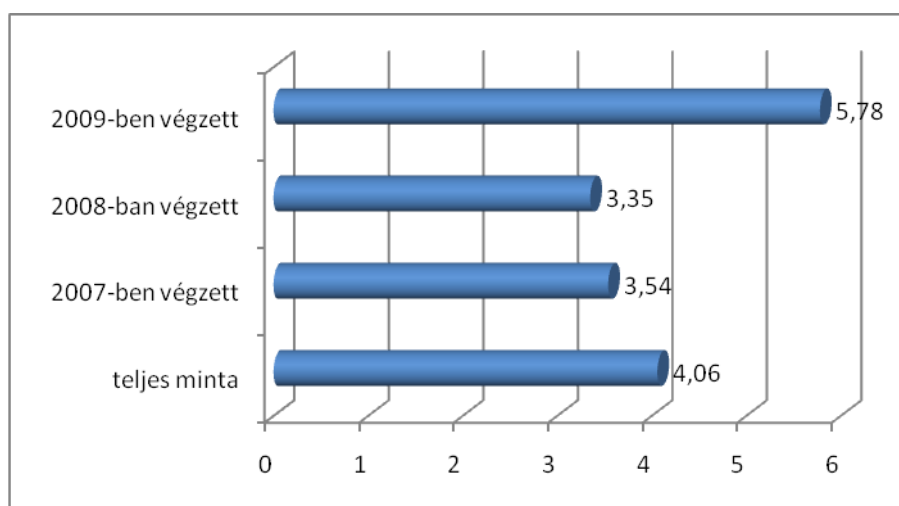
20. ábra. Végzettség megszerzése után keresett-e munkát? Munkaerőpiacra kilépők körében. N=178.

A munkaerő-piaci kilépés kapcsán eltérő mintákat találunk a levelező és a nappali tagozatok hallgatói között. A levelező képzés alapvető funkciója, hogy a munkavégzés melletti tanulást lehetővé tegye, ennek megfelelően a levelező tagozaton végzettek nagyon nagy – háromnegyed – arányban már a diplomázáskor is rendelkeztek munkával. A nappali tagozatosok közül ez mindössze egynegyedükről mondható el, másik közel egynegyedük azonban gyakorlati képzés révén, zökkenőmentesen tudott kilépni a munkaerőpiacra. Megközelítőleg minden második, nappali tagozaton végzett hallgató számára a diplomázással megkezdődött a munkakeresés hosszabb-rövidebb időszaka.

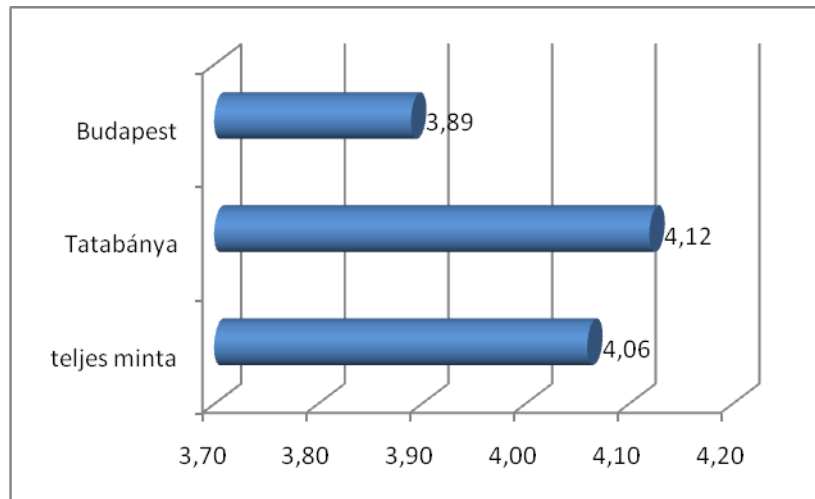
21. ábra. Végzettség utáni munkakeresés tagozat szerinti bontásban. N=178.

Az első állás keresésével töltött átlagos időtartam a MÜTF végzettjei körében 4 hónap. Ez az időtartam a 2007-ben végzettek esetében mindössze 3,5 hónapos, ami egyébként megegyezik az országos szinten mért átlagadatokkal. Álláskeresési időt tekintve a 2008-ban végzettek vannak a legjobb helyzetben, ők átlagosan 3,3 hónap alatt találták meg első állásukat. A 2009-ben végzett évfolyam tagjai számára 5,8 hónap kellett átlagosan arra, hogy munkát találjanak. Úgy tűnik, a legfrissebb évfolyam találta meg legnehezebben helyét a munkaerőpiacon.

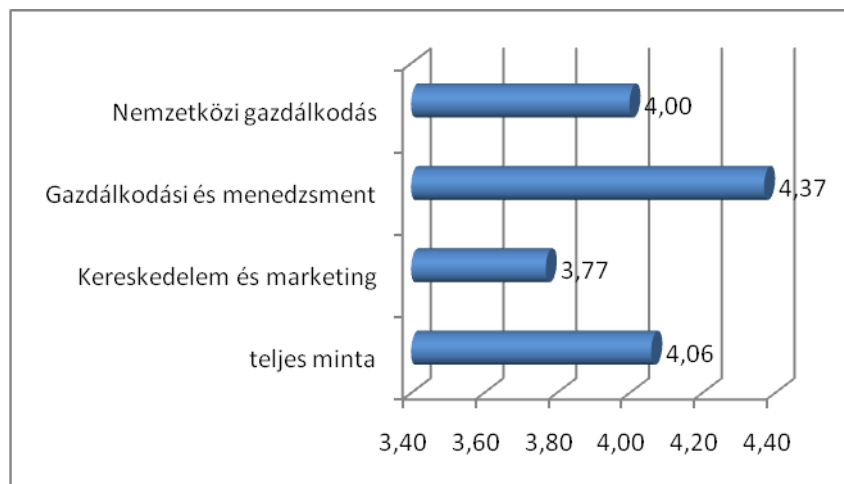
22. ábra. Átlagos álláskeresési idő az első állásig a végzés éve szerint. Keresési hónapok átlaga a végzettség után sikeres álláskeresők körében. N=68.

A képzés székhelye alapján vizsgálva a tatabányai székhelyen végzettek nehezebb betagozódása látszik. Ők átlagosan több mint négy hónapig keresték első munkájukat, a Budapesten végzettek ennél kevesebb idő alatt tudtak munkába állni.

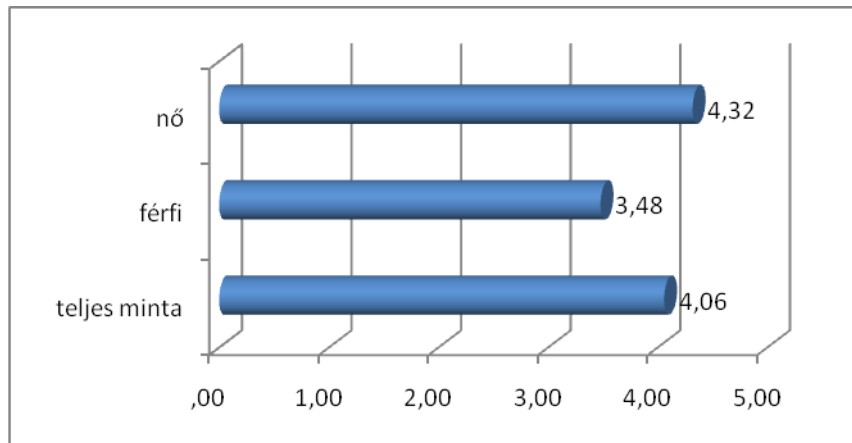
23. ábra. Átlagos álláskeresési idő az első állásig a képzés székhelye szerint. Keresési hónapok átlaga a végzettség után sikeres álláskeresők körében. N=68.

Szakos bontásban úgy tűnik, hogy a munkaerőpiac a kereskedelem és marketing diplomát fogadta a legkedvezőbben, legalábbis az állás-találás tekintetében. A legnehezebb frissdiplomás elhelyezkedéssel a gazdálkodási és menedzsment szakon végzetteknek kellett számolniuk, ők átlagosan majdnem 4 és fél hónapig kerestek állást.

24. ábra. Átlagos álláskeresési idő az első állásig szakok szerint. Keresési hónapok átlaga a végzettség után sikeres álláskeresők körében. N=66.

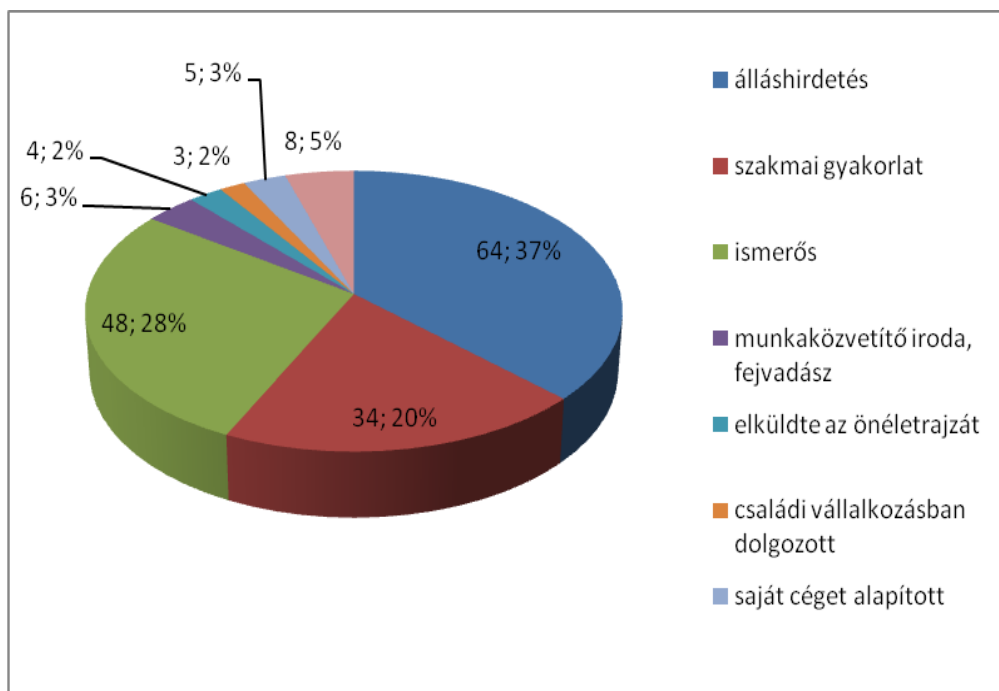
Miként a későbbiekben egyéb objektív mutatók is visszaigazolják majd, a férfiak határozott munkaerő-piaci előnyre számíthatnak. Elhelyezkedésük átlagos időtartama majd egy hónappal rövidebb, mint a nőké.

25. ábra. Átlagos álláskeresői idő az első állásig nemek szerint. Keresési hónapok átlaga a végzettség után sikeres álláskeresőik körében. N=68.

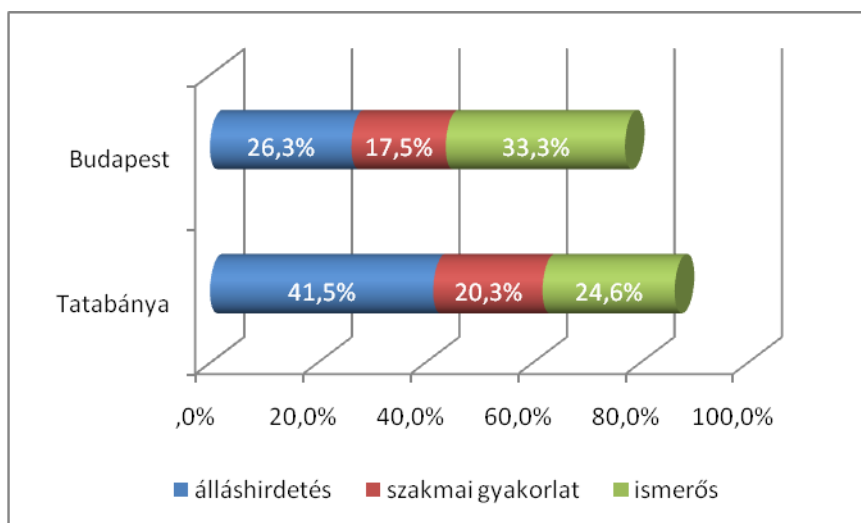
A munkaerőpiacra kilépők többnyire formális úton jutottak első munkájukhoz. E kérdés azokra is vonatkozott, akik diplomaszerezéskor már dolgoztak: esetükben az akkori munka megszerzésének körülményeit vizsgáltuk. A munkaerőpiacon megjelenő végzettek 37 százaléka önéletrajza elküldésével talált első állására – a formális csatornák közül a munkaközvetítő irodák, fejtudás cégek súlya a frissdiplomások körében még csekély. A kérdést ebben a formában feltéve, 20 százaléknyan mondták, hogy gyakorlati helyükön foglalkoztatták őket tovább (a kilépésre fókuszáló kérdésnél fentebb 16 százalék jelzett így vissza, ám itt növelhetik az arányt azok, akik végzettségük megszerzésekor már foglalkoztatottak voltak az egykori gyakorlati helyen).

A munkára találás informális csatornája, az ismerősi ajánlás a végzettek 28 százaléka esetében volt döntő. Ez a nagy arány még mindig arra utal, hogy a kapcsolati tőke szerepe nem elhanyagolható a munkaerő-piaci sikerességben.

26. ábra. Az első munka megszerzésének módja. Munkaerőpiacra kilépők körében. N=172.

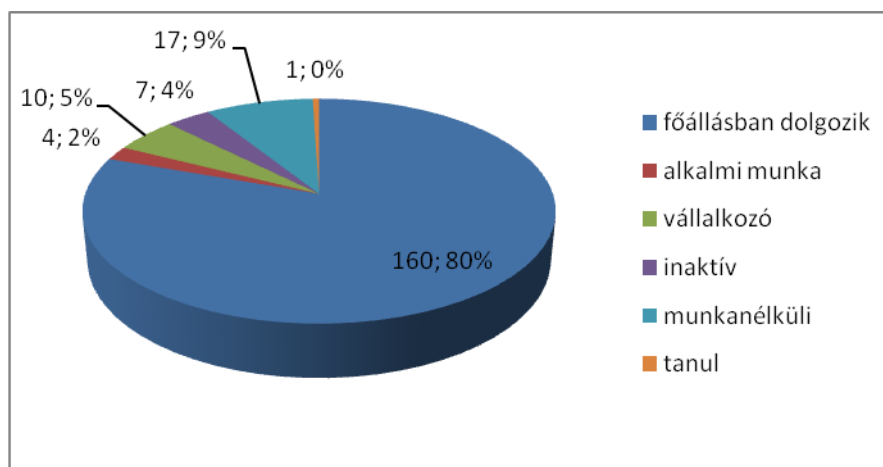
A három leggyakoribb munkaerő-piaci becsatornázási forma – a szakmai gyakorlat, az álláshirdetés és az ismerősi ajánlás – a Tatabányán végzettek között nagyobb súllyal van jelen. E formákon belül az ismerősök szerepe a Budapesten végzettek esetében mutatkozik jelentősebbnek. A gyakornoki program némiképp jobban működőnek tűnik Tatabánya körzetében. A fő különbség mégis a munkakeresés formális csatornája, az álláshirdetés terén mutatkozik: a tatabányai képzés esetében jóval markánsabb szerepet játszik, szemben a budapesti végzettségűek erősebb informális támogatottságával.

27. ábra. Az első állás megszerzésének módja – a három leggyakoribb forma képzési hely szerinti bontásban. N=146.

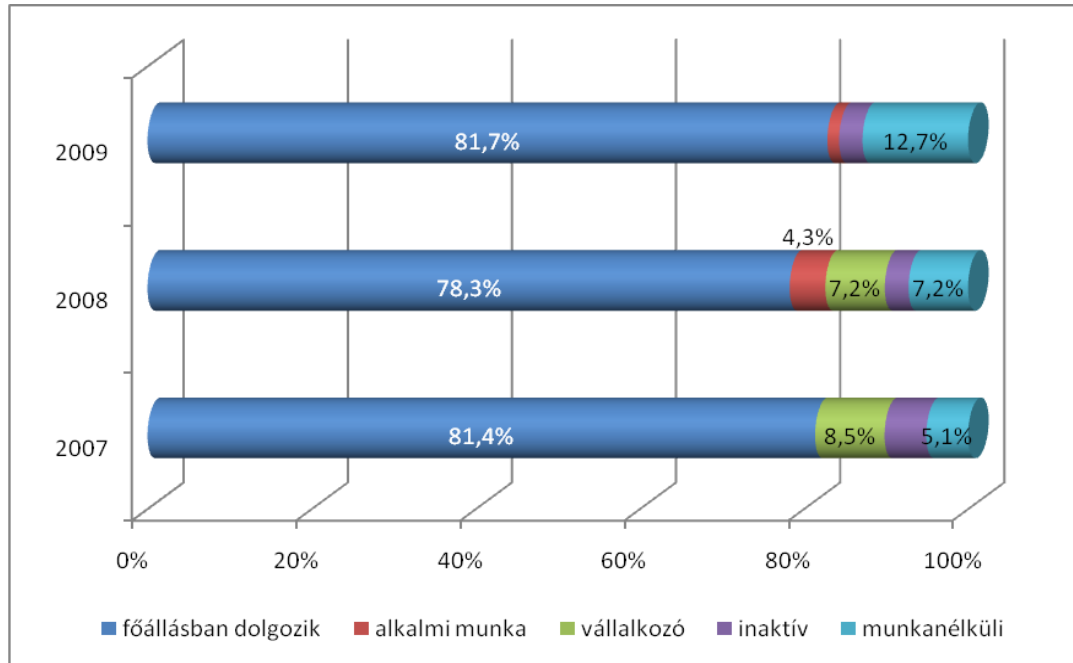
A VÉGZETTEK MUNKAERŐ-PIACI HELYZETE

A kilépés jellegzetességei után a kérdőíves vizsgálat célja az elmúlt három évben végzettek aktuális munkaerő-piaci státuszának feltérképezése volt. E tekintetben az eredmények meglehetősen összecsengenek a tavaszi online kutatás során publikált adatokkal. A végzettek túlnyomó többsége, mintegy 80 százaléka főállásban dolgozik, körülbelül 5 százaléka pedig vállalkozóként. A munkanélküliség tekintetében a mintavételes kutatás magasabb, 9 százalékos arányt talált, míg a tavaszi online kutatásban ez 5 százaléknak mutatkozott. Az alkalmi munkából élők tekintetében a tavaszi kutatás során mért 6 százalékos aránytól elmarad a vizsgálat során talált mindössze 2 százalékos gyakoriság. Ugyanakkor az inaktívak e kutatás során mért 4 százalékosnak mért arányától elmarad a tavaszi online kutatás során feltárt mindössze 1 százalék. Az előbbi összehasonlítások kapcsán a százalékok összevetése mellett fontos látnunk az igen alacsony esetszámokat is, melyek jelentősen növelik eredményeink esetlegességét: ilyen kis részhalmazokat jóval nagyobb mintán tudnánk megbízhatóan mérni, így pusztán becsülni tudjuk nagyságrendjüket.

28. ábra. A végzettek jelenlegi foglalkoztatási státusza. N=199.

A 80 százalékos körüli főállású foglalkoztatottság a 2008-ban végzettek esetében kissé alacsonyabb. Érdekes látnunk, hogy a két szélső év azonos foglalkoztatotti mutatói mögött 2007-ben a jelentősebb vállalkozói hányad, 2009-ben ugyanakkor az átlag feletti munkanélküliség húzódik meg. A 2008-as kilépési év e tekintetben mindkét évfolyam jellegzetességeit hordozza: a vállalkozók és munkanélküliek aránya megegyező.

29. ábra. A végzettek jelenlegi foglalkoztatási státusza a végzettség éve szerint. N=198.

A MÜTF három legnagyobb szakjáról kibocsátott végzettek munkahelyeiről nyitott kérdésben kértünk információt. Ennek oka elsősorban az volt, hogy a következő pályakövetési vizsgálatok számára megalapozzunk egy releváns munkahelyi kategorizációt. A nyitott kérdésre adott válaszokból kirajzolódó színes képből a kereskedelem és marketing szak esetében kiemelkedni látszanak a kereskedelmi, multinacionális, gyártó és szolgáltató cégek, valamint a bankok mint fő foglalkoztatók. A gazdálkodási és menedzsment szak esetében a bankok, gyártó, kereskedelmi és multinacionális cégek mellett új elemként az informatikai cégek is megjelennek, többszörös említéssel. A nemzetközi gazdálkodási szak végzettjei a multinacionális vállalatokat említik kiemelt súllyal.

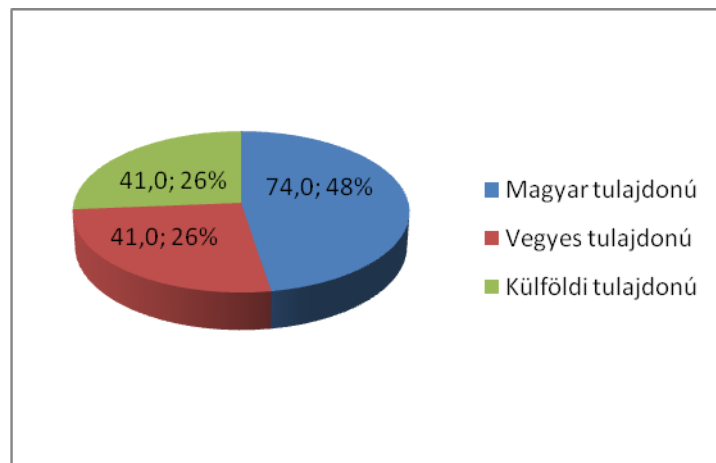
Kereskedelem és marketing szak
Kereskedelmi cég (14 említés)
Multinacionális cég (9 említés)
Szolgáltató cég (6 említés)
Bank (5 említés)
Gyártó cég (4 említés)
Pénzügyi cég (4 említés)
Szálloda (3 említés)
Autóipar (2 említés)
Egészségügy (2 említés)
Gyógyszeripari cég (2 említés)
Informatikai cég (2 említés)

Kozmetikai értékesítő cég (2 említés)
Iskola (2 említés)
Önkormányzat (2 említés)
Reklámügynökség (2 említés)
Szállítmányozó cég (2 említés)
Állami cég
Áruház
Befektetési cég
Bevásárlóközpont
Biztosító cég
Borászat
Értékesítő cég
Értékesítő és kutató-fejlesztő cég
Étterem és szálloda
Húsipari vállalat
Ipari cég
Kiskereskedelmi központi iroda
Klinikai gyógyszerfejlesztő cég
Közigazgatás
Külkereskedelmi cég
Légitársaság
Marketingkommunikációs cég
Médiaügynökség
Műanyagipari cég
Műszaki cég
Online szolgáltatás
Pályázatkezelő cég
Papír, írószer kereskedelem
Pékség
Vendéglátóhely
Rendőrség
Sportlétesítményeket üzemeltető cég
Telekommunikáció
Televízió
Tervező iroda
Utazási iroda
Vágó stúdió
Vám- és pénzügyőrség
Gazdálkodási és menedzsment szak
Bank (8 említés)
Informatikai cég (3 említés)
Kereskedelmi cég (3 említés)

Gyártó cég (3 említés)
Multinacionális cég (3 említés)
Könyvelő iroda (2 említés)
Logisztikai cég (2 említés)
Állami cég
Autóipari cég
Családi vállalkozás
Dohánygyár
Egészségügyi cég
Építőipar
Európai uniós szervezet
Gázszolgáltató cég
Ipari cég
Iskola
Keréktárcsagyár
Kommunikációs cég
Légitársaság (2 említés)
Munkaerő kölcsönző cég
Pénzügyi és pályázati tanácsadó cég (2 említés)
Pénzintézet
Pénzügyi és számviteli multinacionális cég
Szállodalánc
Számviteli cég
Szépségipari cég
Szolgáltató cég
Tanácsadó cég
Távközlési cég
Termelő cég
Utazási iroda
Nemzetközi gazdálkodás szak
Multinacionális cég (4 említés)
Bank
Barkács áruház
Biztosító
Egyetem
Felnőttképzéssel foglalkozó cég
Globális tanácsadó cég
Kereskedelmi cég
Kereskedelmi szolgáltató cég
MÁV Zrt.
Vám- és pénzügyőrség

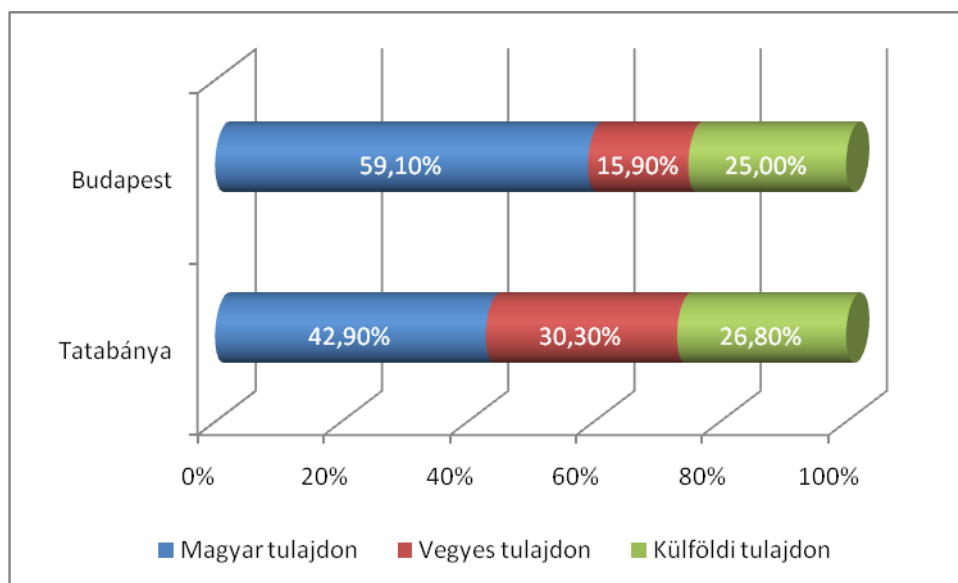
6. táblázat. A végzeteket foglalkoztató munkahelyek szakos bontásban

A munkahely tulajdonviszonyát tekintve a végzettek körülbelül egynegyede dolgozik multinacionális (de legalábbis külföldi tulajdonban lévő) cégnél. A teljes egészében magyar tulajdonban lévő vállalatok a végzettek közel felének biztosítanak munkát.

30. ábra. A munkahely tulajdonviszonya. Munkaerőpiacra kilépők körében. N=156.

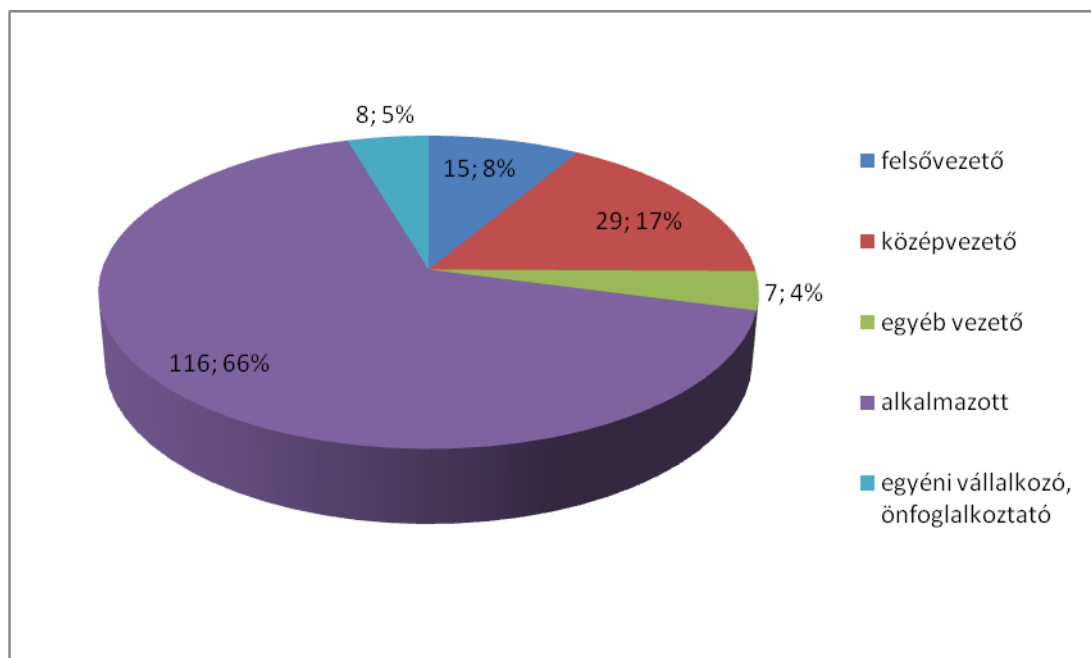
A munkahely tulajdonviszonya a budapesti végzettségűek esetében inkább a hazai tulajdonú cégek felé mozdul el. A Tatabányán végzettek nagyobb arányban dolgoznak nem kizárólag magyar tulajdonban lévő cégeknél.

31. ábra. A munkahely tulajdonviszonya a végzés helyszíne szerint. N=156.

A korai karrier tekintetében a mérések rendszerint azt mutatják, hogy a végzettek körében az alkalmazotti pozíció dominál. Mind a vezető szerepre, mind a vállalkozás indítására kis esély

van a karrier e kezdeti stádiumában. A tavaszi online kutatásban a MÜTF 73 százalékosnak mérte az alkalmazottként dolgozó végzettjeinek arányát, e kutatásban ez némiképp csekélyebb, de nagyságrendileg azonos: 66 százalékos. Az eltérés egyébként főleg abból ered, hogy az őszi mintavételes kutatás során a végzettek jóval nagyobb hányada, 8 százaléka jelzett felsővezetői pozíciót, tavasszal ez az arány mindössze 3 százalékos volt. Az őszi kutatás egyébként a vállalkozók arányát is magasabbnak mérte, a tavaszi 2 százalék helyett 5 százaléknak. A helyzet azonban e kis elemszámú alcsoportok kapcsán – ahogy a korábbiakban is jeleztük – az, hogy a csekély előfordulási gyakoriság nagyban növeli az eredmények esetlegességét. Nagyságrendjét tekintve azt mondhatjuk, hogy a főbb tendenciák szintjén itt sem találtunk érdemi eltérést a tavaszi és őszi adatok között.

32. ábra. Munkahelyi beosztás. Munkaerőpiacra kilépők körében. N=175.

A végzettek által betöltött foglalkozások tekintetében a munkahelyhez hasonlóan nyitott kérdést alkalmaztunk. E kérdések egyfelől megadhatják a lehetőségét egy intézmény-specifikus foglalkozás-típológia megalkotásának, amely a későbbi pályakövetési vizsgálatokban felhasználható lehet, másfelől pedig érzékletesen világítanak rá a szakokhoz társítható foglalkozások sokszínűségére. Eszerint a kereskedelem és marketing szakon diplomát szerzettek jellemzően az értékesítés, marketing, asszisztencia, adminisztráció, pénzügyek területén kapnak munkát. A gazdálkodási és menedzsment szak végzettjei a vállalati eredményesség közvetlen elősegítése helyett inkább a céges működési háttér-

folyamatokban vesznek részt, mint például számlázás, bérszámfejtés, vagy a gazdasági folyamatok irányítása. A nemzetközi gazdálkodás szak végzettjeinek esetében a könyvelés és kontrolling feladatkörök dominálnak.

Kereskedelem és marketing szak
Értékesítés (5 említés)
Ügyfélszolgálati munka (5 említés)
Adminisztráció (5 említés)
Asszisztens (3 említés)
Beszerező (2 említés)
Elemző (2 említés)
Külkereskedelmi beszerző (2 említés)
Marketing asszisztens (2 említés)
Online marketing (2 említés)
Ügyvezető (2 említés)
Recepció (2 említés)
Szállítmányozó (2 említés)
Állatok örökbeadása
Árajánlatok készítése, visszaigazolás, vendégek informálása
Áruátadás, vevőkkel való foglalkozás, számlázás
Cégvezetés
EU-s projekt szervezése és előkészítése
Felszolgáló
Folyó értékesítés, szerződéskötés
Fuvarszervező
Gazdasági kimutatások készítése
Helyi adók kivetése
HR kontrolling
HR menedzser
Informatikai alkalmazott
Informatikai és marketing tanácsadás
Intercompany számlázás
Jelzálóhitelezés
Kamionok, személyi autók ellenőrzése
Kampány követése és kapcsolattartás, elemzések készítése
Kapcsolattartó, adminisztráció
Kereskedelmi értékesítés
Kereskedelmi és marketing asszisztens
Kereskedelmi és marketing vezető
Kereskedelmi igazgató
Kommunikációért felelős
Logisztikai menedzser
Marketing feladatok ellátása

Marketing és értékesítés
Marketing eszközök tervezése, gyártása
Marketing koordináció
Marketing tervek elkészítése, beosztottak kontrollingja
Marketing, reklám és rendezvényszervezés
Megbízóval, kórházakkal és orvosokkal való kapcsolattartás
Menedzser
Minőségbiztosítás
Oktatásszervezés, teljesítmény-értékelés, minőségellenőrzés
Online kommunikáció szervezése
Online PR és marketing
Operatív feladatok
Osztályvezető
Pályázati pénzügyek intézése
Panaszok kezelése
Pénzügyi asszisztens (könyvelés, számlázás, elszámolások, bevallások)
Pénzügyi elemző, kimutatások
Pénzügyi tanácsadás
Programozó
Projektmenedzser
Rendezvények szervezése
Rendszergazda
Sales, marketing menedzser
Szállítmányozás
Szállítmányozás, könyvelés előkészítése, pénzügyek
Számlázás, könyvelés előkészítés, adminisztráció
Tanácsadó
Oktatás
Távközlési hálózatok tervezése
Területi vezető élelmiszeripari cégnél
Utazásbiztonsági szabályok ismertetése és betartatása, fedélzeti kiszolgálás
Utazásszervező
Vevők kiszolgálása az üzletben
Vállalati értékesítés támogatás
Vállalati ügyfelekkel való kapcsolattartás
Vállalatirányítás
Vendégek tájékoztatása és számlázás
Web shop menedzser
Gazdálkodási és menedzsment szak
Gazdasági vezető (2 említés)
Számlázás, pénzügy (2 említés)
Marketing manager (2 említés)
Bérszámfejtés (2 említés)

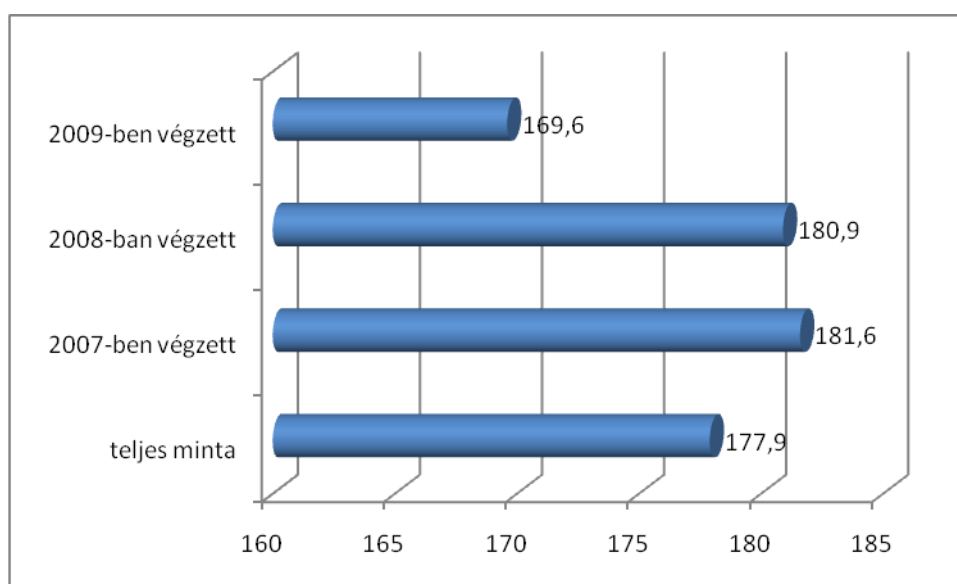
Belső folyamatok auditálása
Alkalmazás rendszergazda
Befektetési tanácsadás
Beruházási munkatárs
Business kontroller
Értékesítés, beszerzés
Értékesítési igazgató
Főkönyvelő
Földi utas forgalom szervezése
HR osztályvezető (bérköltség, munkaviszony létrehozása és megszüntetése)
Informatikai rendszerfejlesztés
Kapcsolattartó
Kis- és középvállalkozások hitelezése
Logisztikai asszisztens, szállítmányok koordinálása
Logisztikai szervezés
Monitoring kezelés és nem fizető ügyfelek kezelése
Office menedzser
Óra-ékszer kiskereskedelem
Orvosi eszközök forgalmazása és műszaki megbízott
Pénzügyi előadó
Pénzügyi osztályon könyvelő
Pénzügyi tanácsadás és pályázatok készítése
Projektvezető
Támogatási szerződések megkötése
Termékek fejlesztése
Területi fejlesztési képviselő
Ügyintéző
Ügyvezetés
Üzleti elemző
Vevők kiszolgálása és információ adása
Nemzetközi gazdálkodás szak
Könyvelés (6 említés)
Kontrolling (3 említés)
Fejlesztőmérnök
Felnőttképzéssel kapcsolatos információ-nyújtás
Kapcsolattartó
Kereskedelmi szakterületen tanácsadó
Kiszállítási tervező
Konzolidáció nemzetközi számvitel
Kapcsolattartás ügyfelekkel, beosztottak munkájának koordinálása
Menedzser asszisztens, prezentációk elkészítése
Pénzügyi osztályvezető
Sourcing analyst, elektronikus aukciók szervezése és lebonyolítása

Tanácsadó
Tanszék gazdasági ügyeinek intézése
Utólagos eljárások lefolytatása
Ügyfélkapcsolati képviselő és régiós oktatási státusz

7. táblázat. A végzetek foglalkozása szakos bontásban

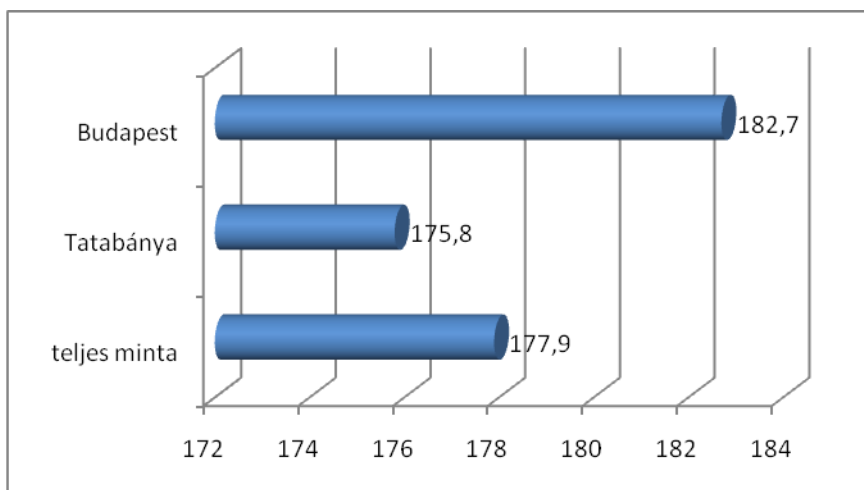
A munkaerő-piaci sikeresség közgazdaságtani mutatói között a foglalkoztatottság mellett a jövedelem a másik gyakran mért objektív mutató. A diplomás pályakövetési kutatások a megkérdezett saját bevallásán alapuló nettó havi főállásból származó jövedelmét mérik. A tavaszi online kutatás során ez az átlagösszeg a 2007-ben és 2009-ben végzetek körében 163 ezer forint volt. Az eredmények azt mutatták, hogy ennél az átlagnál jobban – mintegy 15 ezer forinttal többet – keresnek a budapesti munkahellyel rendelkező végzetek, valamint a kutatás kimutatta a férfiak mérsékelt bérelőnyét is.

A 2007, 2008 és 2009-es végzett évfolyamok munkaerőpiacra kilépett tagjai körében az őszi mintavételes kutatás 178 ezer forintos havi nettó átlagfizetést mért. Az átlagos bérek a végzés évétől távolodva növekednek, legalacsonyabb (170 ezer forint alatti) az egy éve végzetek átlagkeresete.

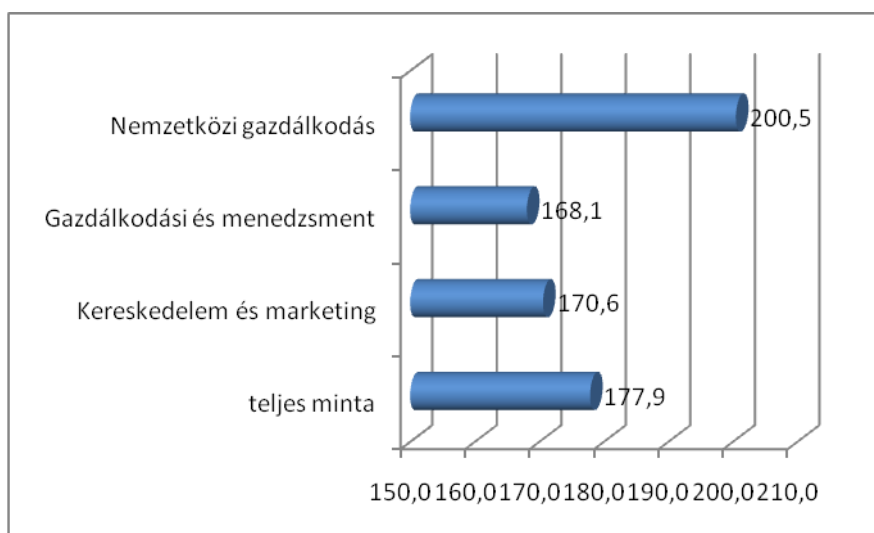
33. ábra. Átlagos havi nettó jövedelem a végzés éve szerint. N=112

A budapesti végzettségűek bérelőnye e mérésben is egyértelműen megmutatkozott, ám kevésbé élesen a tavaszi adatokhoz képest. Az őszi mintavételes kutatás mérése szerint e csoport átlagosan mintegy 5 ezer forinttal keres többet, mint a Tatabányán végzettséget szerzettek.

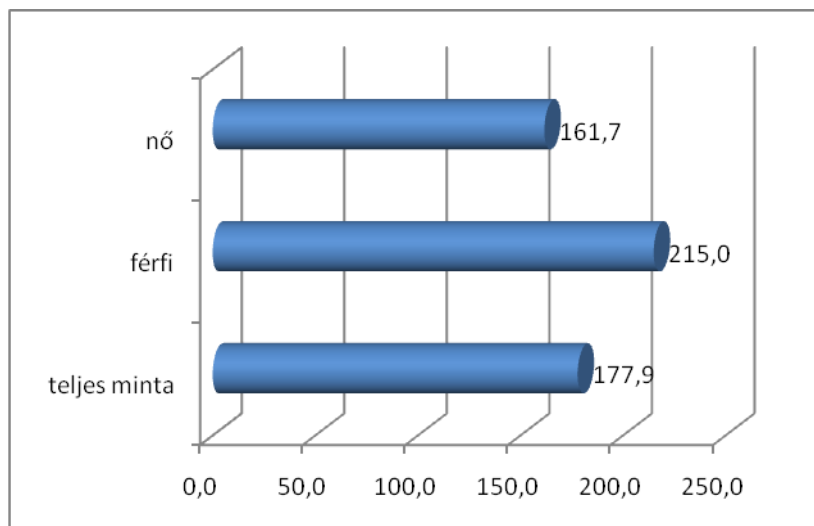
34. ábra. Átlagos havi nettó jövedelem a képzés helyszíne szerint. N=112

Jóllehet szakos bontásban a tavaszi adatok nem mutattak érdemi eltéréseket, a mintavételes kutatás éppen e tekintetben talált markáns különbséget: a nemzetközi gazdálkodás szak egykori hallgatói lényegesen magasabb átlagfizetésekről számoltak be. A körükben mért 200 ezer forintos havi nettó átlagkereset mintegy harmincezer forinttal magasabb a másik két szak végzettjeinek 170 ezer forint körüli kereseténél.

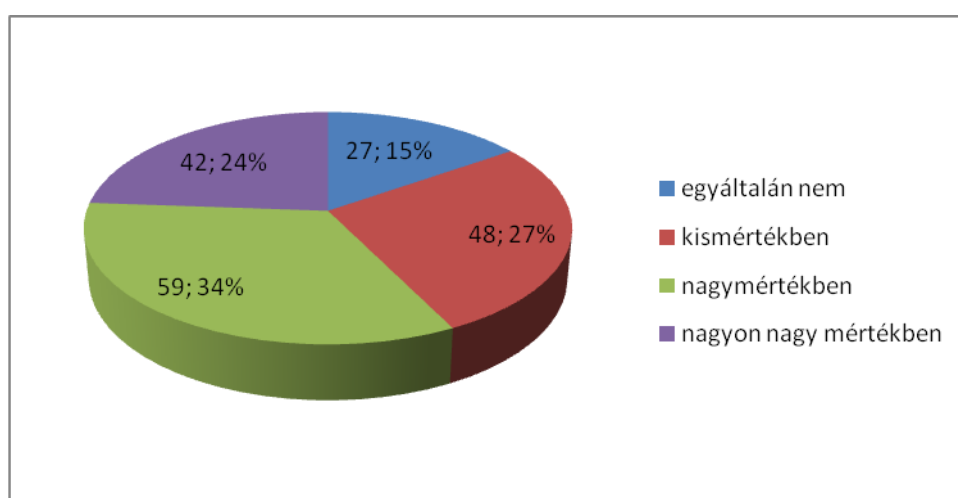
35. ábra. Átlagos havi nettó jövedelem szakok szerint. N=105

A férfiak munkaerő-piaci előnye már az álláskeresési idő átlagos hosszában is megmutatkozott. Jövedelem terén ezek az előnyök ismét megjelennek, körükben nagyon nagy eltéréssel, mintegy 50 ezer forinttal magasabb átlagfizetés mérhető.

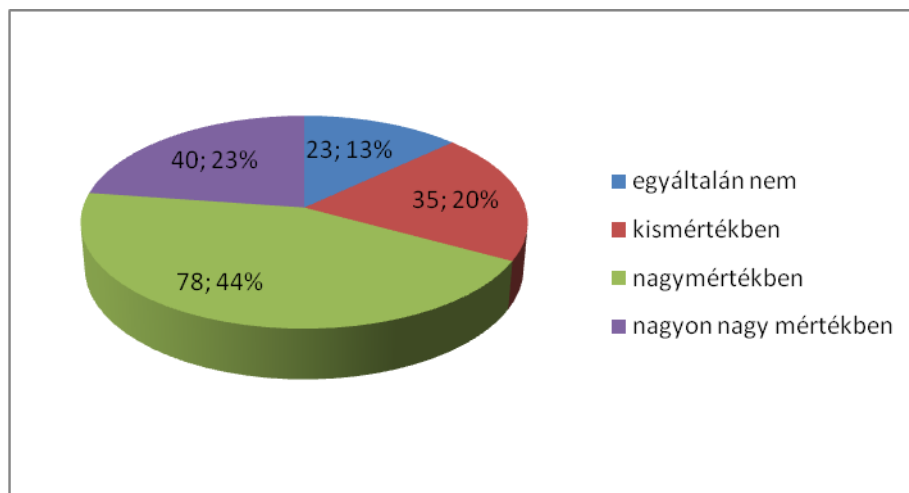
36. ábra. Átlagos havi nettó jövedelem nemek szerint. N=112

A tanulmányok és a végzett munka illeszkedésének horizontális aspektusaként a munka szakterületi kapcsolódását mértük, a végzettek szubjektív megítélése alapján. A teljes illeszkedés a frissdiplomások egynegyedére jellemző, a tavaszi kutatásban ez az arány 14 százalékos volt. E szempontból a teljes illeszkedés mellett másik póluson az illeszkedés hiánya érdemel kiemelt figyelmet, amit pályaelhagyásként is definiálhatunk, hiszen ezekben az esetekben a felsőfokú tanulmányok során megszerzett tudás nem tud hasznosulni a munkaerőpiacon. Ez a tendencia a MÜTF végzettjeinek 15 százalékát jellemzi, ami egyébként megegyezik az országosan mért átlaggal (a tavaszi online kutatásban arányuk 8 százaléknak mutatkozott).

37. ábra. A végzett munka szakterületi kapcsolódása. Munkaerőpiacra kiléptek körében. N=176.

Az illeszkedés vertikális aspektusaként azt vizsgáltuk, hogy a végzett munkához szükséges-e felsőfokú végzettség, ilyen értelemben tehát hasznosul-e a felsőfokú tanulmányokba befektetett többletenergia. Az eredmények e tekintetben is biztatóak, hiszen a végzettek háromnegyede úgy látja, hogy munkájához legalább nagymértékben szükséges a megszerzett szintű végzettség.

38. ábra. A munka kapcsolódása a végzettség szintjéhez. Munkaerőpiacra kilépettek körében. N=176.

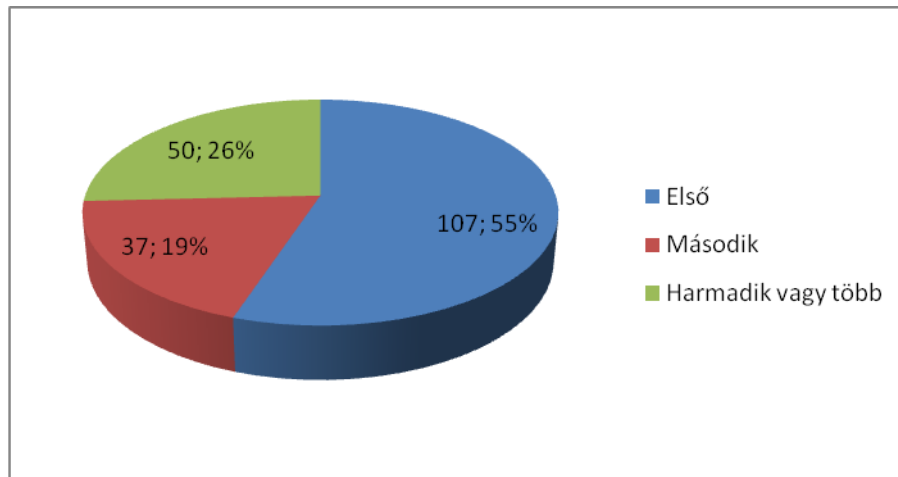
AZ INTÉZMÉNY- ÉS SZAKVÁLASZTÁS MOTIVÁCIÓI

A végzettek reprezentatív mintáján alapuló kutatás lehetővé tette, hogy a felmérés a munkaerő-piaci sikerességen túlmenően olyan szempontokkal is bővüljön, amelyek vizsgálatára a tavaszi online kutatás során nem került sor. E tekintetben elsősorban olyan vélemény-kérdések feltárására van mód, amelyek érzékenyebbek a háttérváltozók megoszlására (ez a tényező ugyanis a teljes végzett kört megcélzó online kutatásoknál esetleges, s csak utólag, súlyozással korrigálható). A MÜTF kapcsán fontosnak tartott vizsgálati irányok között került sor az intézmény- és szakválasztás motivációinak feltérképezésére. Ezek a szempontok kiemelten fontosak lehetnek az intézmény számára a potenciális hallgatói kör megcélzásának, elérésének stratégiájában.

INTÉZMÉNYVÁLASZTÁSI MOTIVÁCIÓK

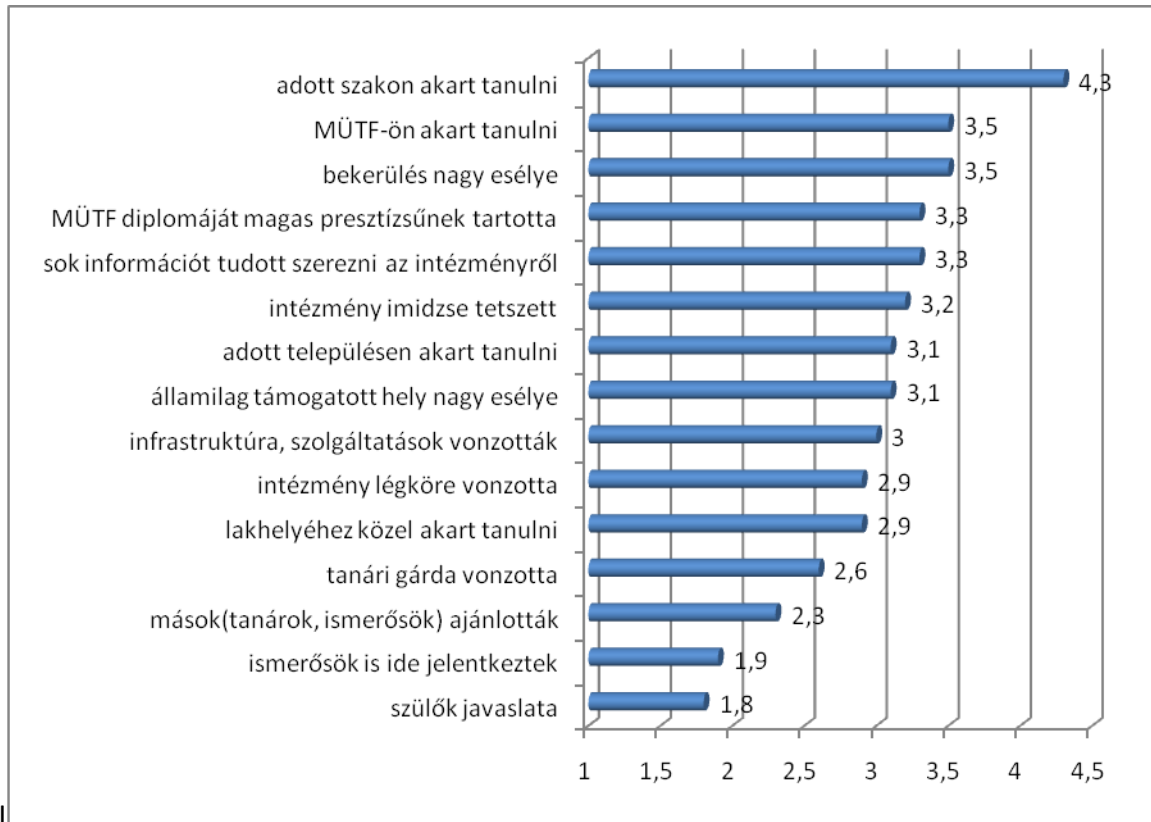
Az intézményi kötődés egyik előzetes mutatójaként azt látjuk, hogy a végzettek több mint fele célzottan választotta a MÜTF valamely képzését, első helyen jelölve meg azt jelentkezési lapján. További húsz százalék számára a MÜTF a második megjelölt intézmény volt a

felvételi eljárás során. Összességében nem csekély, 26 százalékos azok aránya, akik számára a MÜTF a felvételi során kevésbé preferált továbbtanulási cél volt, csak harmadik vagy még alacsonyabb helyet foglalt el a rangsorban.

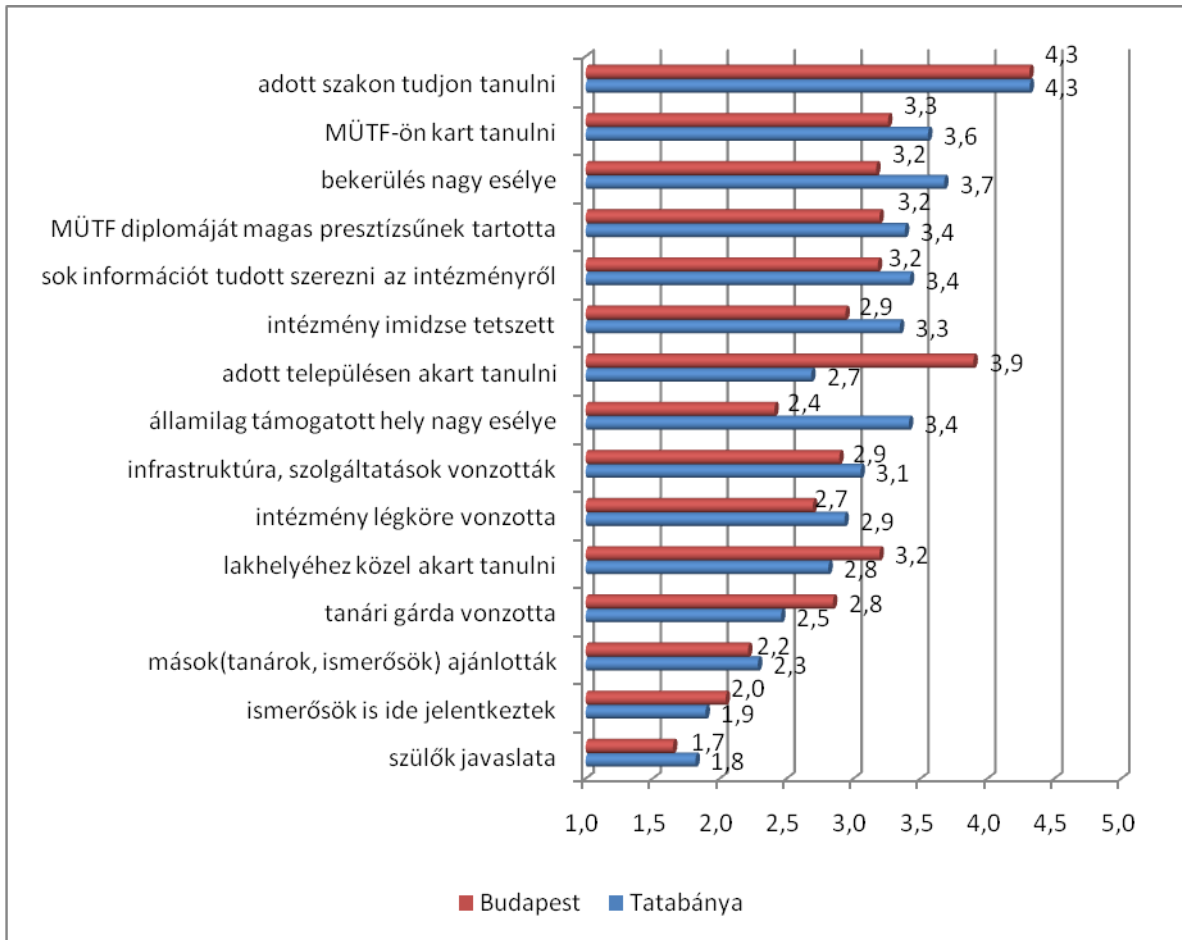
39. ábra. Hányadik helyen jelölte meg jelentkezési lapján a MÜTF-öt? N=194.

A MÜTF választásában a legfontosabb szempontnak a szakkínálat mutatkozott. Ezt követi a preferenciák között az intézmény célzott választása, illetve a bekerülés nagy esélyének mérlegelése. Jól látszik azonban az is, hogy az intézményt választók szemében az olyan személyes hatások, mint az ismerősök vagy a család ajánlása keveset nyomnak a latban. A MÜTF elhelyezkedése közepesen fontos tényezőnek bizonyult a választásban.

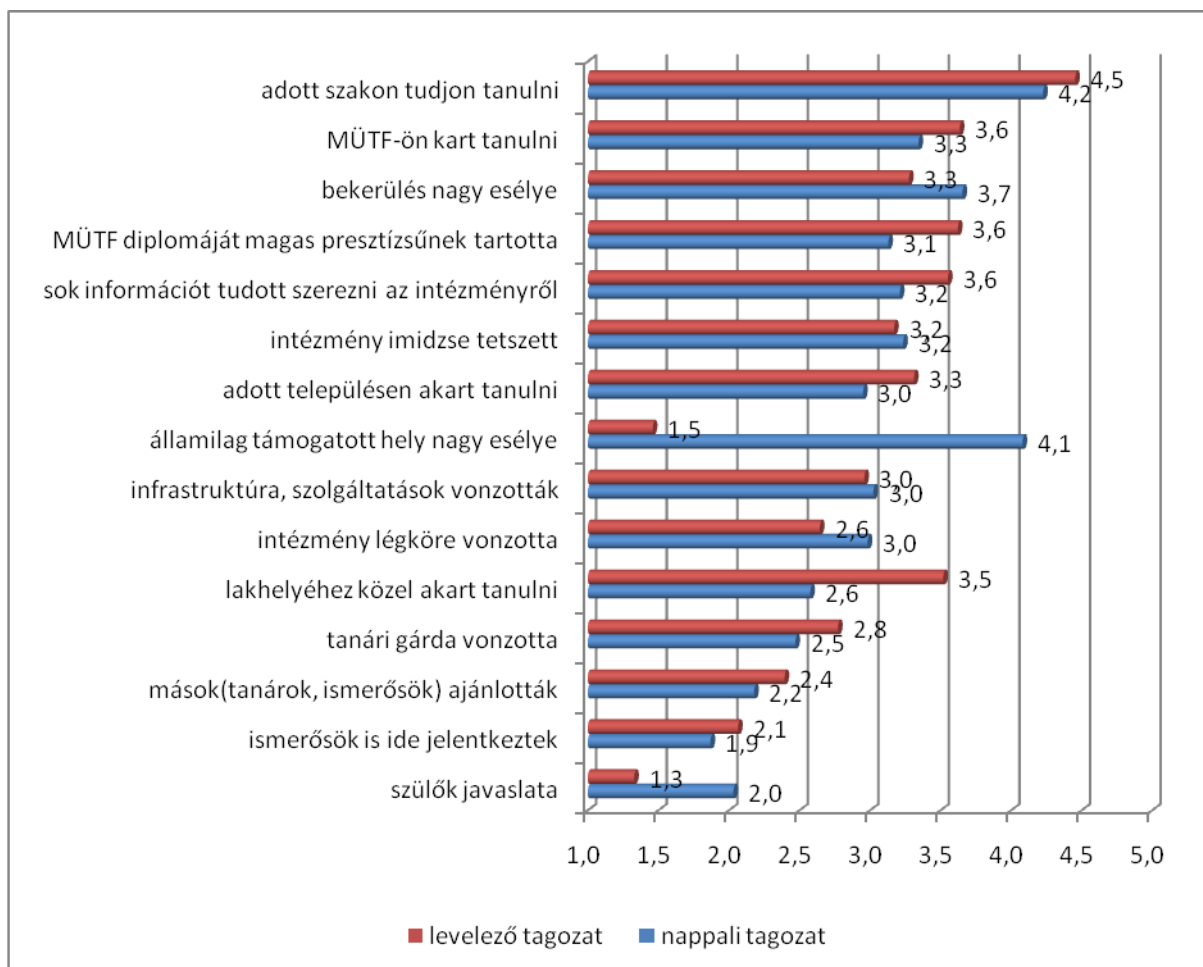
40. ábra. Az intézményválasztás motivációi. Az egyes tényezők fontosságának megítélése 1–5-ig tartó skálán – átlagértékek

A budapesti helyszínen tanulók számára a települési szempontok egyértelműen dominánsabbnak bizonyultak, mint a tatabányai helyszín hallgatóinak körében. Ezzel szemben a Tatabányára felvettek érzékenyebbek a tanulmányi (bekerülési esély, államilag támogatott képzés) és az olyan intézményi szempontokra, mint az infrastruktúra, tájékoztatás vagy az intézmény légköre.

41. ábra. Az intézményválasztás motivációi a képzés helyszíne szerint. Az egyes tényezők fontosságának megítélése 1–5-ig tartó skálán – átlagértékek

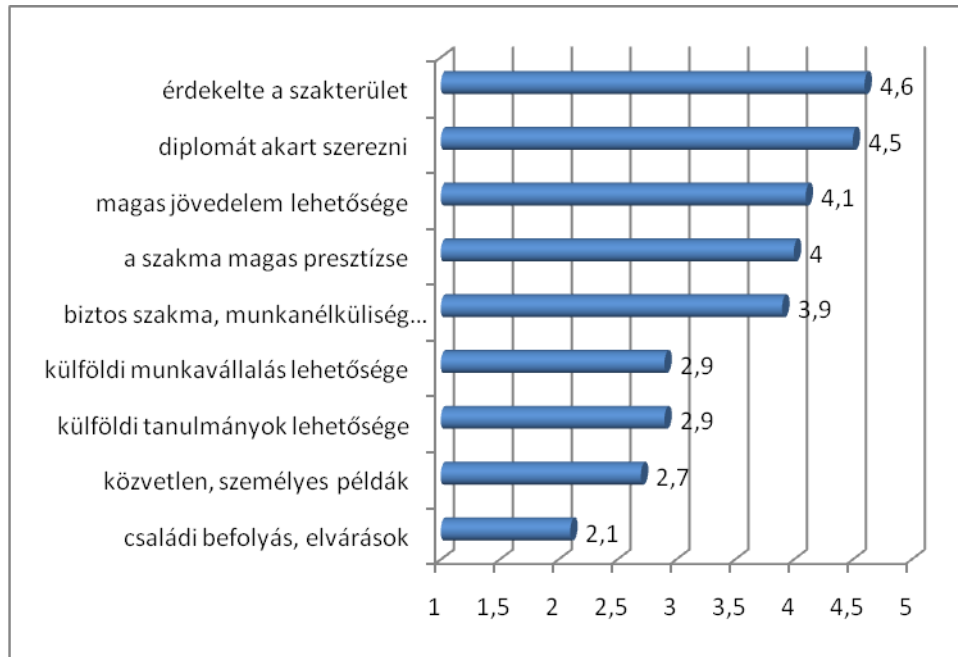
Az intézményválasztási motivációk tagozat szerinti alakulásában jól látszanak az eltérő élethelyzetből adódó különböző preferenciák: a döntően költségtérítéses levelező képzésekre jelentkezőknek természetesen nem volt fontos az államilag támogatott képzési hely esélye. A levelező tagozatosok érzékenyebbek ugyanakkor a lakóhelyi közelségre és a presztízsszempontra. A nappali tagozatosok körében az államilag támogatott képzések mellett a könnyebb bekerülés és a jó légkör fontosabb.

42. ábra. Az intézményválasztás motivációi a képzés tagozata szerint. Az egyes tényezők fontosságának megítélése 1–5-ig tartó skálán – átlagértékek

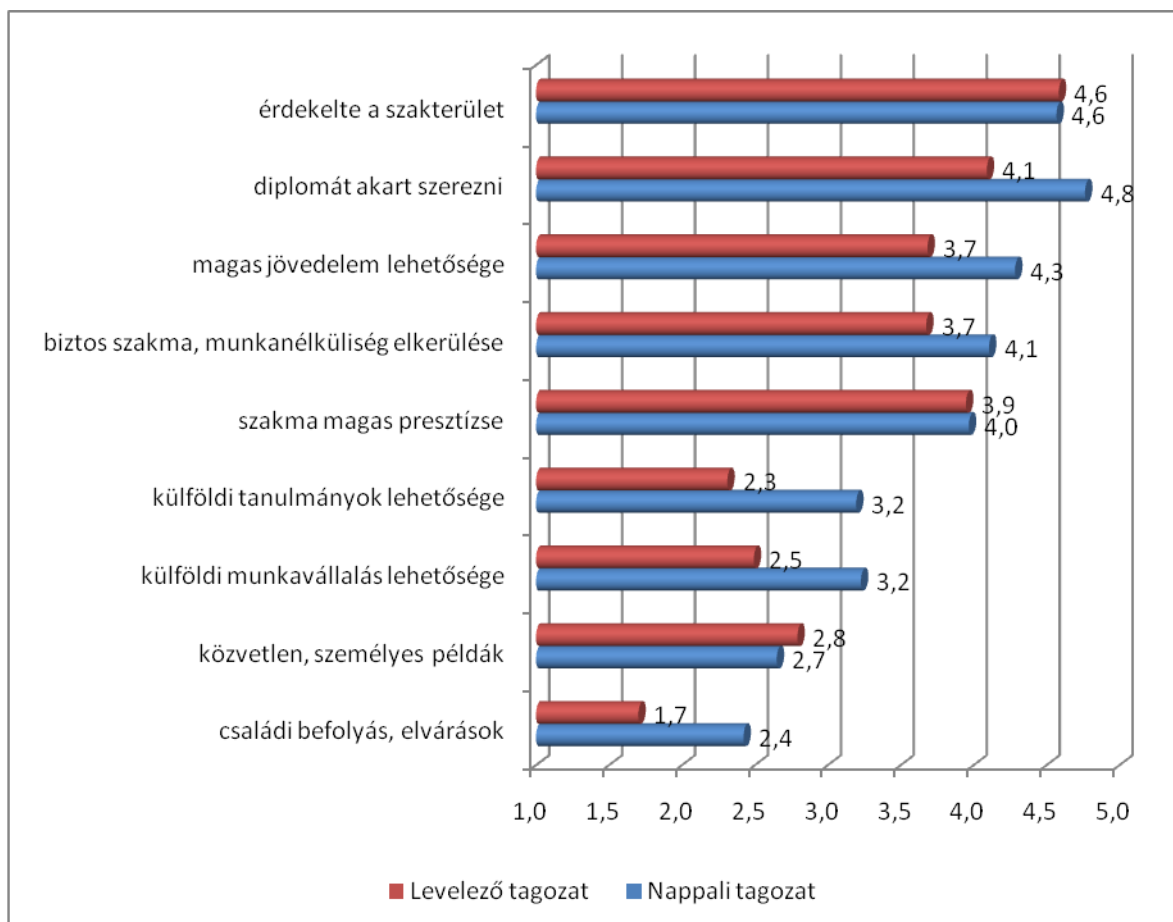
SZAKVÁLASZTÁSI MOTIVÁCIÓK

A szak választásának kiemelt szerepe már az intézményválasztási motivációk vizsgálatok is megmutatkozott. A szakválasztási motivációk elemzése azt mutatja, hogy bár a jelentkezők dominánsan a szakmai érdeklődésük alapján választanak képzést, majdnem ugyanennyire fontos motiváció önmagában a diploma, a felsőfokú végzettség megszerzése is. A jövedelem, a magas társadalmi presztízis és az egzisztenciális biztonság elérése is erősen dominálják a szakválasztást a MÜTF hallgatóinak körében. Kevésbé fontos ugyanakkor a személyes példák, elvárások ereje – ezt a tendenciát már az intézményválasztás során is azonosítani tudtuk.

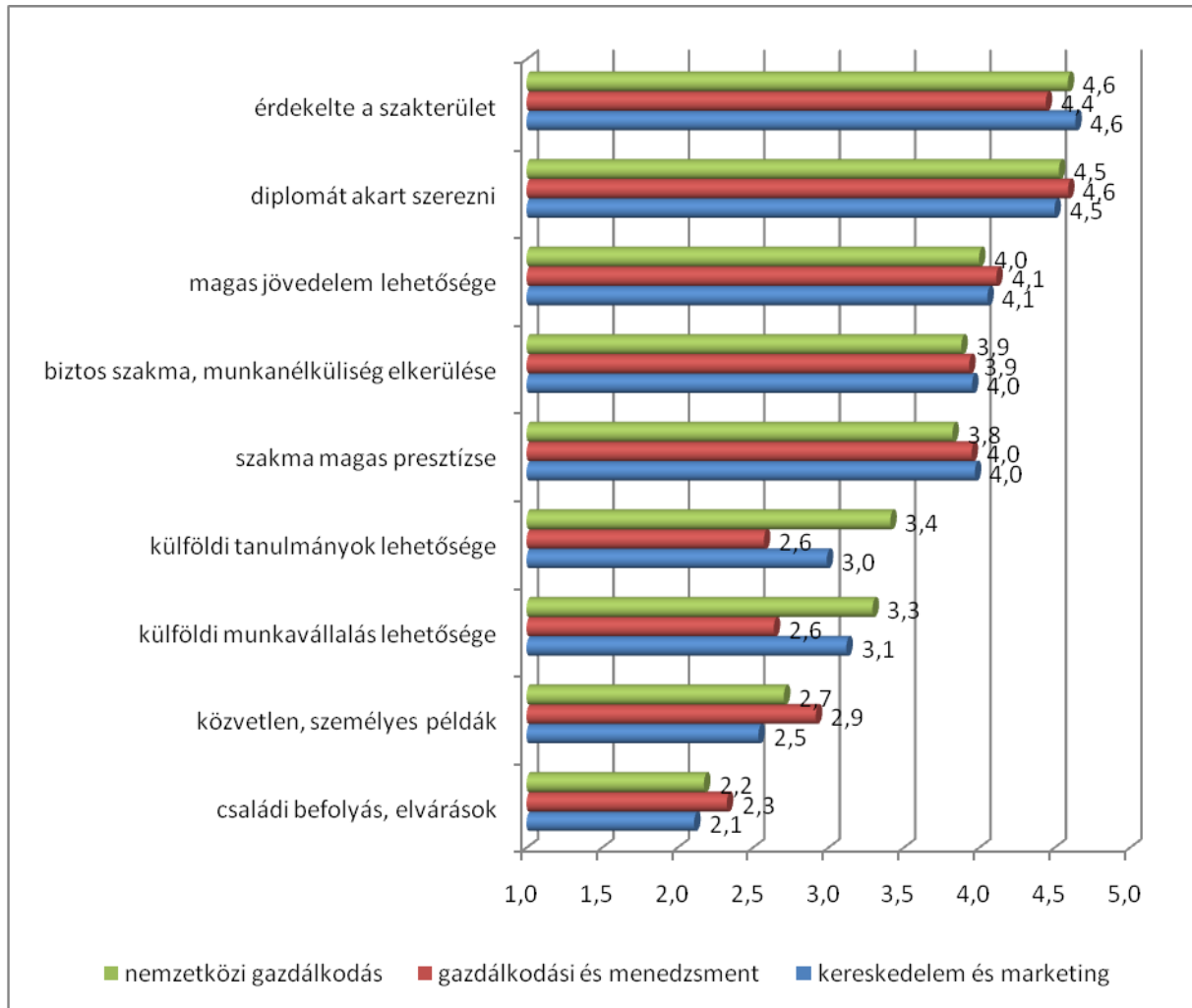
43. ábra. A szakválasztás motivációi. Az egyes tényezők fontosságának megítélése 1–5-ig tartó skálán – átlagértékek

A szakválasztási motivációkat tagozat szerinti bontásban vizsgálva a nappali tagozatosok magasabb motiváltsági szintjét találjuk. A levelező tagozatosok körében kiemelkedően fontos, markánsan rájuk jellemző szakválasztási szempontot nem találtunk. E tekintetben már az is fontos mutató, hogy a szakmai érdeklődés és a szakmai presztízs számukra is a nappali tagozatosokhoz hasonló fontossággal bír.

44. ábra. A szakválasztás motivációi tagozat szerint. Az egyes tényezők fontosságának megítélése 1–5-ig tartó skálán – átlagértékek

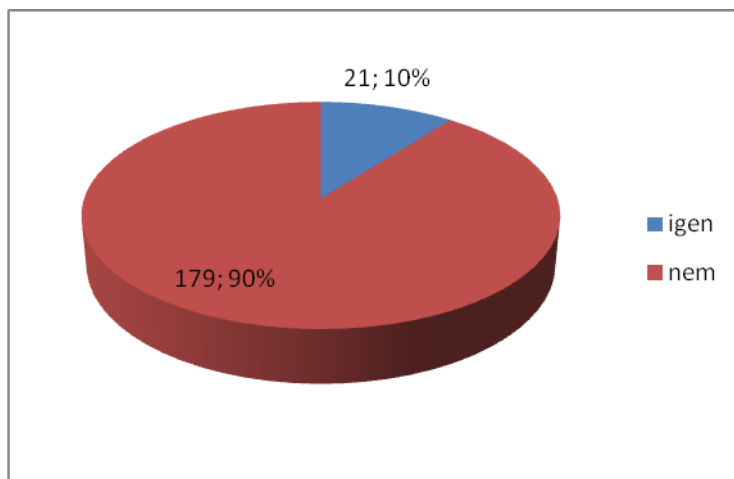
Kézenfekvő, hogy a szakválasztási motivációkat szakos bontásban is tanulmányozzuk. Jóllehet a különböző szakokra járók hasonlóan vélekednek a szakmai érdeklődés, a jövedelem, a diplomaszerzés vagy az egzisztenciális biztonság fontosságáról, akadnak azért szak-specifikus eltérések. A külföldi tanulmányok és munkavállalás lehetősége például a gazdálkodási és menedzsment szakos hallgatókat kevésbé motiválja, ugyanakkor ők a legfogékonyabbak a szakválasztás személyes, családi meghatározottságai iránt. A külföldi tanulmányok és munkavállalás szempontjai nem meglepő módon a nemzetközi gazdálkodás szakot választók körében a legfontosabb motiváló tényezők.

45. ábra. A szakválasztás motivációi szakok szerint. Az egyes tényezők fontosságának megítélése 1–5-ig tartó skálán – átlagértékek

TANULMÁNYOK ÉS TANULMÁNYI TERVEK

A MÜTF-ön végzettek körében a diplomaszerezés utáni további felsőfokú tanulmányok súlya kevésbé jelentős, körülbelül 10 százalékos kört érint. Az egykori hallgatók közül – szám szerint 21 főről van szó – mindössze egy fő maradt a MÜTF képzési keretei között.

46. ábra. Jelenleg folytat-e felsőfokú tanulmányokat? N=200.

A diploma után a felsőoktatásban maradók az alábbi szakokon folytatnak tanulmányokat:

Vezetés és szervezés (4 említés)
Angol tanár
Online marketing
Vállalkozás-fejlesztés
Jogász
Kereső marketing specialista
Kertészmérnök
Kommunikáció és médiatudomány
Közgazdász
Külkereskedelmi szakügyintéző
Marketing
Mérnök informatikus
Üzleti menedzsment MSc
Munkavédelmi szakmérnök
Nemzetközi gazdaság és gazdálkodás
Óvodapedagógus
Pénzügy
Zenés színész

8. táblázat. A diploma után folytatott tanulmányok szakja

A további felsőfokú tanulmányok jellemző képzési formája a mesterképzés, amely a 21 fő közel felét érinti. Hatan ugyanakkor BSc képzésen folytatják felsőfokú tanulmányaikat. A továbbtanulók közül (4 fő kivételével) mindenki levelező tagozatos képzésben vesz részt. Ugyanakkor a 21 fő közül egyharmadnak lehetősége nyílt arra, hogy államilag támogatott képzésben folytathasson további felsőfokú tanulmányokat.

A már realizálódott felsőfokú képzések tehát kevésbé kötődnek a MÜTF-höz. Az intézmény által indított képzések kapcsán ugyanakkor feltérképeztük ezek ismertségét és a feléjük irányuló érdeklődés mértékét is. A végzettek körében a legnagyobb ismertséget a marketing mesterképzés mutatta, s ehhez társult a legjelentősebb – 16 fős – potenciális hallgatói kör is. A MÜTF által indított felsőfokú szakképzések közül a gazdasági profilúakat a végzettek körülbelül egyharmados arányban ismerik, ám a műszaki orientációjú képzési programok ismertsége igen alacsony, a mechatronikai mérnökasszisztens szak esetében mindössze 10 százalék körüli. Általánosságban az is látszik, hogy a már végzettek körében a MÜTF felsőfokú szakképzési kínálata iránt csekély az érdeklődés.

Képzés neve	A képzést ismerők aránya	A képzést tervezők száma
Marketing MSc	60%	16
Kereskedelmi szakmenedzser FSZ	41,50%	4
Nemzetközi szállítmányozási és logisztikai szakügyintéző FSZ	33%	2
Műszaki menedzser BSc	31%	4
Európai uniós üzleti szakügyintéző FSZ	30,50%	2
Logisztikai műszaki menedzserasszisztens FSZ	28,50%	3
Energetikai mérnökasszisztens FSZ	14,50%	2
Mechatronikai mérnökasszisztens FSZ	10,50%	1

9. táblázat. A MÜTF képzései iránti érdeklődés és tájékozottság

Az intézményi képzési kínálatot másik oldalról, a végzettek elvárásai, javaslatai felől közelítve meg azt találjuk, hogy meglepő módon mégis mutatkozik igény műszaki, mérnök képzések iránt is. A végzettek emellett munkaerő-piaci tapasztalatok birtokában úgy látják, hogy volna kereslet mérlegképes könyvelők, online marketing szakértők, HR-esek, informatikusok képzése iránt is. A kevésbé specifikált képzési igények a mesterképzések, a gyakorlat-orientált oktatás és a nyelvi képzések erősítésére hívják fel az intézmény figyelmét.

Gyakorlati képzések fejlesztése (7 említés)
Mérlegképes könyvelő (7 említés)
Műszaki, mérnök képzések (7 említés)
Mesterképzések fejlesztése (6 említés)
Nyelvoktatás erősítése (5 említés)
Online marketing (5 említés)
HR képzések fejlesztése (3 említés)
Idegen nyelvű képzések (3 említés)

Informatika, informatikus képzés (3 említés)
Pénzügyi képzési terület fejlesztése (3 említés)
Céges szakmai képzések (2 említés)
Kommunikáció és média oktatás (2 említés)
Logisztika képzés (2 említés)
Projektmenedzsment (2 említés)
Számvitel (2 említés)
1–2 éves felsőfokú képzések: pénzügy, marketing, kommunikáció
A szakirányok fejlesztése az oktatásban
Direkt értékesítés
ECDL és más számítógépes képzések indítása
Építőiparral kapcsolatos szak, gyakorlatiasabb képzések
Erősíteni kellene az Excel tanítását
Európai nyelvi képzés és informatikai képzések indítása
Európai uniós képzések, gazdasági képzések
Gazdasági informatika szak, gazdasági továbbképzések hétvégeként
Gazdasági szakirány fejlesztése és specializálása
Jelenlegi képzéseket kellene erősítenie
Jogi szakirány
Kereskedelmi és munkajog képzés
Kereskedelmi menedzser, vállalatirányítás
Kereskedelmi, külkereskedelmi képzések
Kétkezű, fizikai munkával kapcsolatos képzésekre lenne szükség
Külkereskedelmi területet érintő képzések előnyben részesítése
Levelező szakon nyelvoktatás
Marketingen belül irányzatok, gyakorlatiasabb képzések
Másoddiplomás képzések
Matematika terén újabb szakok, gyakorlatiasabb képzések
Menedzseri képzéseket kellene indítania
MLM marketing és reklám terület fejlesztése
Nemzetközileg elfogadott képzések
Online média
PR, CSR szakirányú képzések
Prezentáció szakirány
Regionális tudományok
Társadalmi marketing képzés
Társadalombiztosítás és bérjárulék szakirány
Tőzsde szakirány
Üzleti pszichológia
Vállalkozási ismeretek
Vezetőképzés

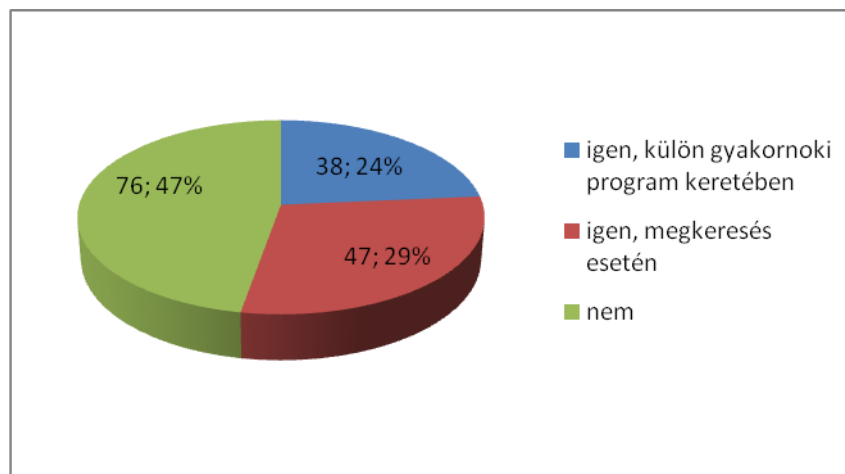
10. táblázat. A MÜTF számára javasolt képzések, szakok

KAPCSOLATTARTÁS, ALUMNI

A kutatás a végzettek és az intézmény közötti kapcsolattartás meglévő és lehetséges formáinak feltárását két szinten is elvégezte. Egyfelől foglalkozott a megkérdezett cégéhez, vállalatához kapcsolódó együttműködési formákkal és az ebben rejlő lehetőségekkel, másfelől törekedett felmérni a végzettek részéről mutakozó kapcsolattartási igényeket is.

A KAPCSOLATÉPÍTÉS VÁLLALATI FORMÁI

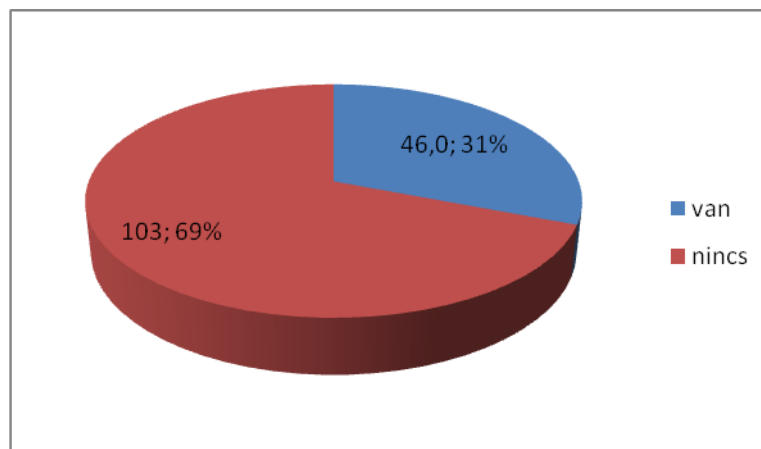
A felsőoktatás és a munka világa közötti kapcsolatépítés kulcstényezője minden bizonnyal a szakmai gyakorlat területe. A korábbiakban láthattuk, hogy a MÜTF esetében egy jól funkcionáló szisztémáról van szó, amely a végzettek körülbelül 20 százalékát át tudja segíteni a tanulásból a munkavállalás felé. Éppen emiatt kiemelten fontos a gyakornoki programok feltérképezése és fejlesztési lehetőségeinek mérlegelése. A munkaerőpiacra kilépett végzettek egynegyede dolgozik olyan vállalatnál, ahol önálló gyakornoki program létezik a diploma előtt álló fiatalok fogadására. További 30 százalékuk olyan cég munkavállalója, amely eseti jelleggel fogad gyakornokokat. A MÜTF végzettjeinek körülbelül feléhez tehát érdemes lehet a gyakornoki program erősítése kapcsán fordulni.

47. ábra. Gyakornok alkalmazása a megkérdezett cégénél. Munkaerőpiacra kilépettek körében. N=161.

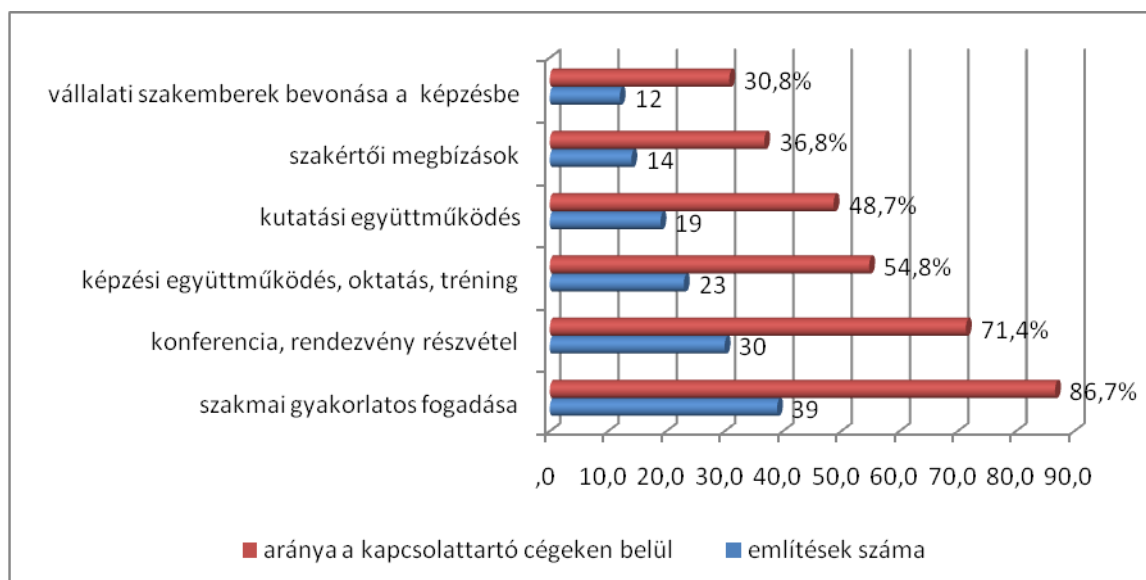
A felsőoktatási intézményekkel kiépített munkaerő-piaci kapcsolatok a végzetteket alkalmazó cégek közül minden harmadikat érintik. Összesen 46 fő számolt be arról, hogy cégük kapcsolatban áll felsőoktatási intézménnyel, intézményekkel. E kontextusban a MÜTF neve 7 alkalommal merült fel. Négyen említették a Budapesti Corvinus Egyetemmel kialakított céges

együttműködést, három említést kapott a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, s ugyanennyit a Budapesti Gazdasági Főiskola.

48. ábra. Céges kapcsolattartás felsőoktatási intézményekkel. Munkaerőpiacra kiléptettek körében. N=149.

A munkaerőpiacon már tapasztalatot szerzett végzetek válaszai alapján a felsőoktatási intézményekkel fenntartott céges kapcsolat leggyakrabban szakmai gyakorlatos hallgatók fogadását, illetve szakmai rendezvények lebonyolítását jelenti. A felsőoktatással kapcsolatot tartó cégek mintegy fele vesz részt oktatást vagy kutatást érintő együttműködésben. Szakértői megbízások körülbelül a kapcsolattartó cégek egyharmadánál fordulnak elő.

49. ábra. A felsőoktatási intézményi együttműködés területei. Az egyes kapcsolati formák említési gyakorisága a kapcsolatot tartó cégek alkalmazottainak körében – említések száma, százalék. N=46

A tények után a lehetőségeket vizsgálva a végzeteket arra kértük, hogy jelezzék, mely területen látnák céges szinten hasznosságát és lehetőségét a felsőoktatási együttműködésnek.

A nyitott kérdésre beérkezett válaszok itt is a gyakornoki programok fontosságát erősítették meg. A válaszokat tipizálva elkülöníthetjük a gyakornoki, vagy végzettség utáni foglalkoztatás lehetőségét együttműködésként említőket. Másik együttműködési lehetőség-csoportként az intézményi és céges szakértelem kölcsönös hasznosításának lehetőségeit azonosíthatjuk (a MÜTF által nyújtható képzések, a vállalat által biztosítható tudás területei). Az együttműködés harmadik fő területe a szponzorációs és PR lehetőségeket öleli fel. Mindezek mellett a cég által adható pénzbeli vagy természetbeni konkrét támogatás is kapott néhány említést.

Gyakornoki program, foglalkoztatás
Gyakornoki program, szakmai gyakorlat (23 említés)
Diákmunkásokat biztosíthatna az iskola
Közgazdasági és műszaki területen végzett embereket tudna fogadni a cég
MÜTF biztosíthatna megfelelő szakembereket
MÜTF tudna jól képezett embereket közvetíteni
Pályakezdekőknek tudna munkát adni pénzügyi területen végzőknek
Frisssdiplomásoknak munkahely biztosítása
Román nyelven beszélő diákok tudnák segíteni a cég munkáját
Képzés, előadások, szakértelem
A cég dolgozói előadásokat tarthatnának az iskolában
Az iskola a szakértelmével tudna segíteni a banknak
Kutatás készítése a cég számára
Előadások tartása a turizmusról
Gazdasági informatika szak indítása
Cégben dolgozó vezetők tudnának képzésekben részt venni
Képzéseket nyújthatna a MÜTF a cég vezetőinek
Kutatásban részt venne a cég
Magas színvonalú tréningeket tudnának tartani a cégnél
Mesterképzésekkel tudna segíteni a MÜTF
MÜTF tudna továbbképzéseket nyújtani a cégnek
Oktatók, képzések cseréje
Projektmenedzsment képzés indítása a főiskolán
Rendezvényen való aktív részvétel
Szakemberképzésben tanácsadással tudná a MÜTF segíteni a céget
Szaktanácsadásban tudna segíteni a cég
További képzések indítása
Reklám, PR, szponzoráció
A cég reklámozhatná az iskolát
MÜTF állásbörzéken megjelenhetne a cég
Piackutatással tudná az iskola segíteni a céget
Reklámfejlesztésben tudna a cég segíteni
Reklámozással
Támogatás pénzzel, termékkel
A cég termékét az iskola fel tudná használni

A cég pénzbeli támogatást nyújt az iskolának

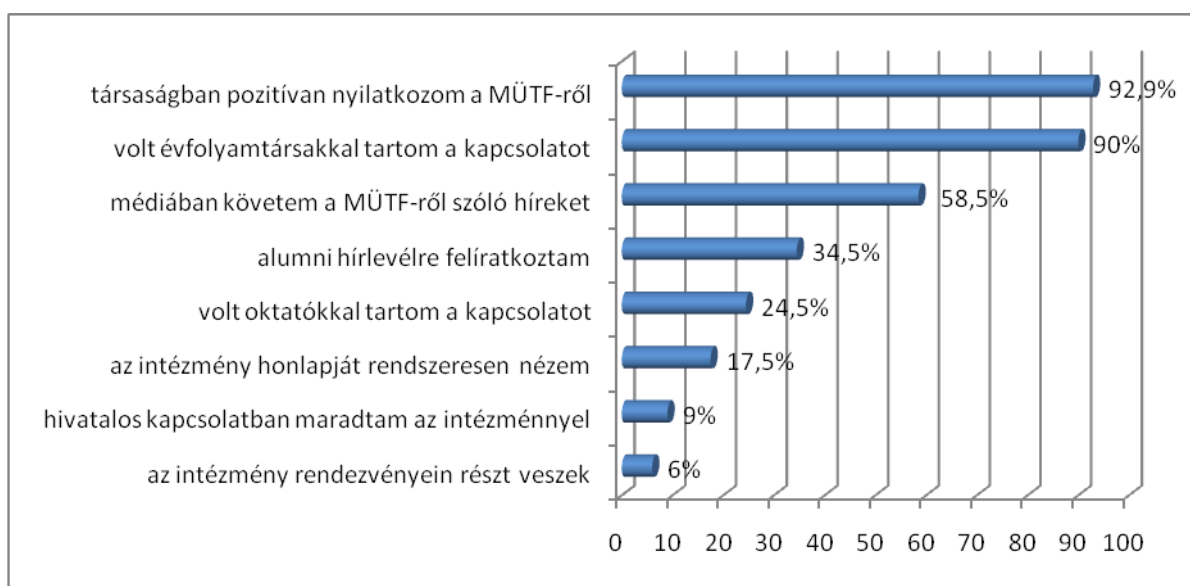
Tudnak beszállítani az iskolának papírt

11. táblázat. A MÜTF és a cég kölcsönös segítésének lehetséges területei

A KAPCSOLATÉPÍTÉS EGYÉNI FORMÁI

Az intézményi kapcsolattartás, kötődés egyéni szinten az intézményi öregdiák rendszerbe csatornázható be, illetve annak kiépítéséhez nyújthat bázist. A kötődés különböző formáinak feltérképezése során a végzettek aktivitására építő formák csekély súlyát találtuk. Miközben érzelmileg az egykori hallgatók intézményhez való viszonyulása egyértelműen pozitív (93 százalékuk kedvező képet fest a MÜTF-ről), addig a rendezvények látogatása, a hivatalos kapcsolattartás, sőt a honlapról történő informálódás is csak a végzettek töredékét jellemzi.

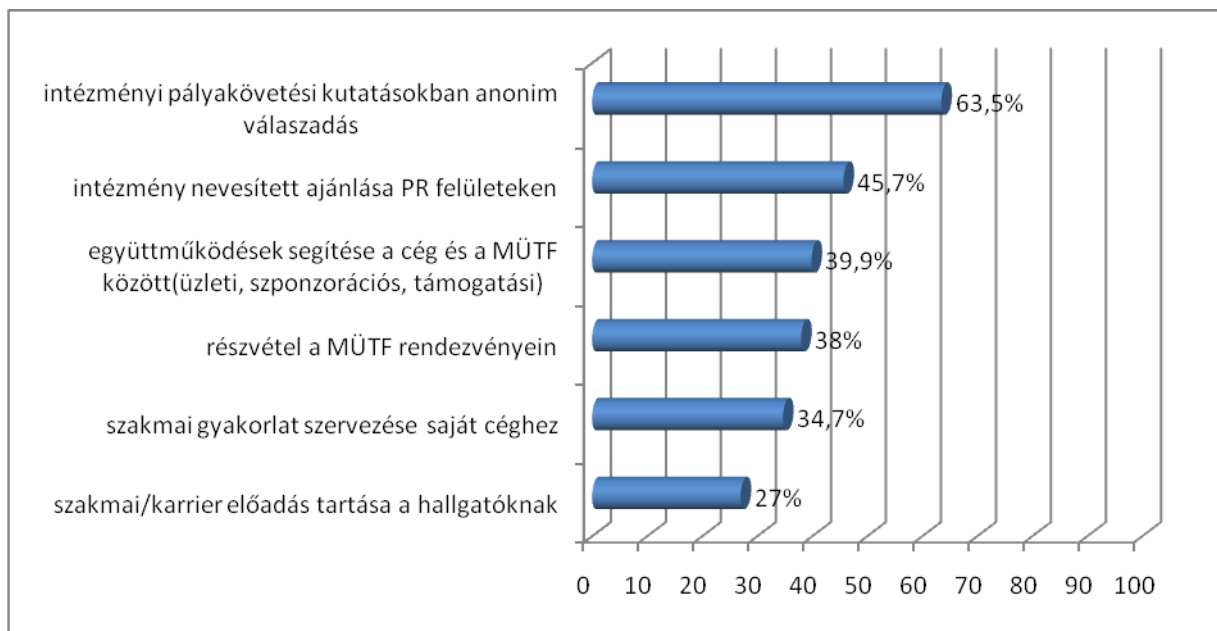
A kapcsolattartás alapvetően az egykori évfolyamtársakkal kiépített informális, baráti viszonyokon alapul. Az oktatókkal fenntartott kapcsolat már jóval ritkább, ezt mindössze minden negyedik végzett jelezte (a tavaszi online kutatás ennél jelentősebb, 50 százalék körüli oktatói kapcsolattartást mért).

50. ábra. Az intézményi kötődés egyes formáinak említési gyakorisága. N=200

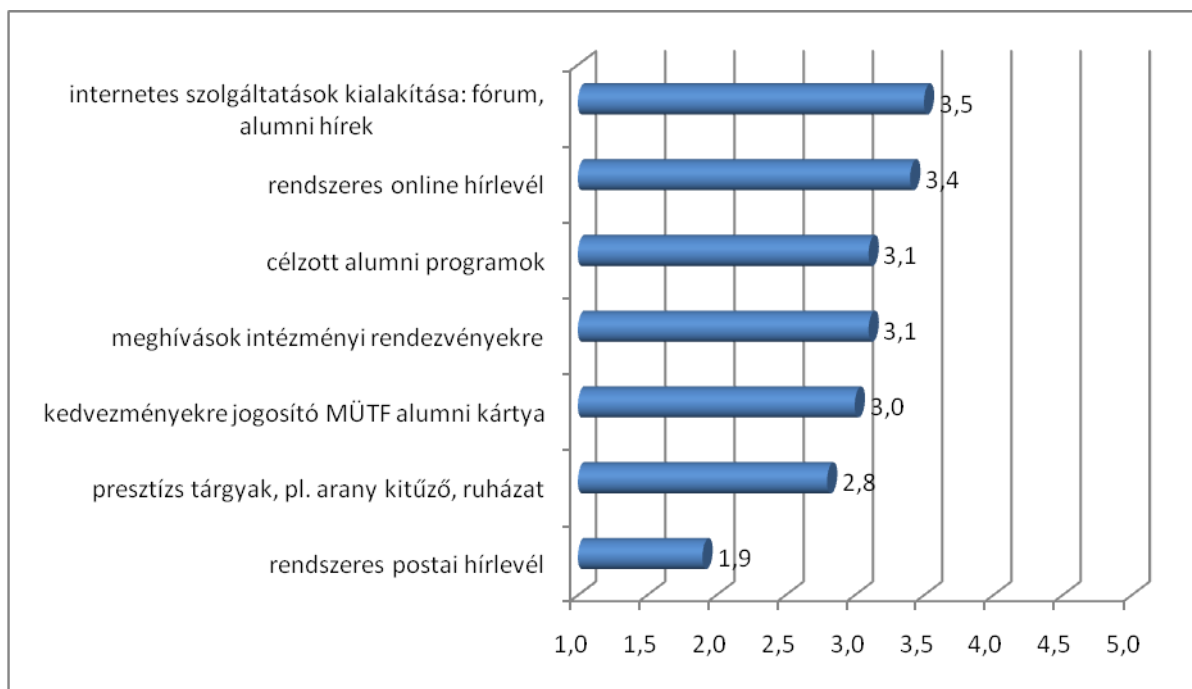
Azt, hogy a MÜTF esetében az alumni rendszer kiépítésének van relevanciája, jól mutatja egyfelől a fentiekben említett pozitív érzelmi viszonyulás (melyet egyébként a tavaszi online kutatások intézményi értékelő blokkjainak eredményei is igazolnak), másfelől a lehetséges együttműködési formák kapcsán mutató pozitív visszajelzések. Végzettjeinek 45 százalékára számíthat az intézmény PR célú ajánlások kapcsán, 40 százalékuk szívesen

segítene elő intézményi együttműködést, támogatást, és közel ugyanennyien vennék részt MÜTF-ös rendezvényeken. A diplomát szerzettek egyharmada megfelelő intézményi igény esetén szívesen elősegítené szakmai gyakorlatos hallgatók fogadását, sőt egynegyedük akár szakmai előadás tartására is vállalkozna, amennyiben egykori intézménye ilyen jellegű felkéréssel megkeresné.

51. ábra. A további együttműködés, támogatás lehetséges formáinak említési gyakorisága. N=200

A kapcsolattartás területén a legnagyobb igény az online formák – portál, hírlevél – iránt mutatkozik. A végzettek aktív részvételére épülő alumni formák – programok, rendezvények – elfogadottsága közepes szintű. Úgy tűnik, a presztízstárgyak, alumni-kártya iránt is inkább közepes érdeklődés mutatkozik. Postai hírlevélnek csekély fontosságot tulajdonítanak a végzettek.

52. ábra. Az Alumni kapcsolattartás különböző formáinak fontossága. Az egyes kapcsolattartási módok fontosságának megítélése 1–5-ig tartó skálán – átlagértékek

Mi lehet tehát az alumni bázisa? Egyelőre az informális kapcsolatok hálózata és a pozitív érzelmi viszonyulás. Ezt mutatják a kapcsolattartás végzetek által javasolt egyéb formái is, melyek közül a netes közösségek szerveződése kapta a legtöbb spontán említést.

Ugyanakkor a végzetek meglepően nyitottnak mutatkoztak az intézményi rendezvények iránt. Fentebb láthattuk, hogy 38 százalékuk érdeklődne a kapcsolattartás e formája iránt. A rendezvényeken belül is leginkább a szakmai tudományos, ismeretterjesztő jellegű előadások keltették fel a végzetek érdeklődését (84 említés). Sokan jelezték, hogy szívesen fogadnák évfordulók, évfolyam-találkozók szervezését is (49 említés). Szórakoztató rendezvények iránt is mutatkozott érdeklődés (32 említés). A célzott alumni programokra, öregdiák találkozókra, főiskolai napokra pedig 16 említés jutott.